

ÅRSTRYCK
12

Göteborgs konstmuseum
Götaplatsen
412 56 Göteborg

Telefon: +46 31 368 35 00
www.konstmuseum.goteborg.se

ISSN 0432-126X

GÖTEBORGS KONSTMUSEUM
ÅRSTRYCK 2012

Redaktör:
Kristoffer Arvidsson

Medredaktörer:
Anna Hyltze
Isabella Nilsson

Medverkande:
Kalle Andersson
Malin Borin
Margaretha Dahlström
Per Dahlström
Malin Gustafsson
Maria Hallman
Helena Karlsson
Eva Lekvall
Philippa Nanfeldt
Eva Nygårds
Lennart Pettersson
Eva Ranglin
Hossein Sehatlou
Johan Sjöström
Anders Svensson
Fredrik von Zweigbergk
Petra Waern
Britt-Marie Widén

Grafisk form:
Ingrid Kornbakk

Tryck: Elanders

Göteborgs konstmuseum
Göteborg 2013

ISSN 0432-126X

INNEHÅLL

Förord 7

2012: året i korthet 9

Utställningar 10

Omhängningar 16

Pedagogik 17

Evenemang 21

Information och marknadsföring 25

Forskning 27

Publikationer 30

Bibliotek 31

Museibutik 31

Nyförvärv till samlingarna 32

Föremålsregistrering 44

Fotografering 48

Konservering 48

In- och utlån 51

Depositioner 55

Teknik och säkerhet 55

Miljöarbete 56

Vänföreningar 56

Resor 57

Medarbetare 60

Bokslut 62

Bilaga: Konsthöst i London. Rapport om stipendieresa 63

FÖRORD

Under 2012 drog Göteborgs konstmuseum åter en stor och engagerad publik till sin verksamhet. De senaste två åren har museet kunnat redovisa de högsta publiksiffrorna sedan tidigt 1990-tal. Fler och fler besökare har upptäckt och återupptäckt museet som under sommaren även hade öppet på måndagar. Det utökade öppethållandet är ett led i att ytterligare stärka Göteborg som kulturstad och turistmål och visar också museets kapacitet som en tydlig aktör i och del av besöksnäringen.

Det utvecklings- och förnyelsearbete som bedrivits, sammanfattat i visionen ”Göteborgs konstmuseum är ett av norra Europas främsta museer för bildkonst”, har kommit till uttryck i ett utställningsprogram som omfattar både klassiker och samtida större internationella konstnärskap, den lokala konstscenen i dialog med den globala, satsningar på ett bredare konst- och bildbegrepp, synliggörande av barnets perspektiv och ett aktivt värdskap som i dialog möter besökarna utifrån deras skilda behov och kunskaper. Museet har även fortsatt prioriterat omhängningen av samlingarna som en del av arbetet att aktivera och skapa dialog mellan verk i samlingar och utställningar.

Som ett led i museets omdaning har entrén byggts om vilket förutom en utökad och mer överskådlig museibutik gett en rymligare entréhall. Caféverksamheten har omdanats till en välbesökt bistro och på museets utvändiga etager drevs under sommaren en servering som med sin panoramautsikt blev ett välkommet inslag på Götaplatsen.

Arbetet med att tillgängliggöra och synliggöra museet har också skett genom Sök i samlingen. Det senare är en webbkatalog som tillkom i anslutning till ett av Riksbankens Jubileumsfond finansierat projekt att digitalisera samlingarna i eMuseumPlus. Göteborgs konstmuseum är en plats som är unik och autentisk, av Guide Michelin Vert försedd med tre stjärnor, och verksamheten satsar på att ge perspektiv, innehåll, reflektioner och upplevelser på skilda sätt.

Det ökade intäktskravet har balanserats strategiskt genom mål- och profilinriktat arbete och med att skapa allianser inom näringslivet. Det senare har lett till samarbeten och medel för utställningar och ombyggnationer vilket ökat funktionalitet och flexibilitet vad gäller utställningsytor. Med behovet av ökad tydlighet och synlighet i en konkurrensutsatt sektor och med ett ökat intäktskrav, som bland annat emanerar från 2010 års sparbeting, har också riskfaktorerna tydligt ökat i budgetbedömningen av intäktsflöden vad gäller entréintäkter och sponsormedel.

Vidare kompliceras bilden av att museet, som stod klart 1923, är dimensionerat för helt andra krav än dagens. Logistik och miljö i museet visar tydligt att publikökningen snart nått den gräns där besökare kan tas emot med bibehållen kvalitet och säkerhet. Inför kommande diskussioner om satsningar inför stadens 400-årsjubileum har ledningen samlat medarbetarna för att utifrån deras specifika kunskaper och erfarenheter utreda krav och behov inför en framtida eventuell om- och tillbyggnad. Göteborgs konstmuseum står inför en framtid som med all säkerhet kommer att innebära både många utmaningar och många möjligheter. I det sammanhanget vill jag rikta ett varmt tack till alla medarbetare som är med och skapar den framgångsrika verksamhet som museet visar.

Isabella Nilsson
Museichef

Skulpturhallen med Sigmar Polkes triptyk *Apparazione (1–3)* 1992 under utställningen *Surrounding Bacon & Warhol*.

2012: ÅRET I KORTHET

VÄSENTLIGA HÄNDELSER OCH VERKSAMHETS-UTVECKLING

Göteborgs konstmuseum har fortsatt sin strategiska satsning på att förstärka sin profil som ett museum i tiden med angelägna konstnärskap i dialog med samlingarna. För en ökad tydlighet och tillgänglighet har museet erbjudit ett internationellt utställningsprogram, arbetat med aktivt värdskap, utvecklat ett mångfacetterat pedagogiskt utbud, hängt om samlingarna och skapat dialog mellan äldre och samtida konst. Vidare har museet skapat en sökbar webbkatalog i internationell museiklass över samlingarna, offentliggjort forskningsresultat i rapportserien *Skiascope*, förvärvat verk samt byggt om delar av museets utställningsrum och entré.

Genom en total renovering av caféet har en välbesökt restaurang etablerat sig som museets bakficka, med uteservering under sommaren, och med ombyggnaden av före detta Stenasalen till en utvidgad och modern museibutik, som öppnar i februari 2013, har museet uppnått avgörande delmål i ombyggnationen av entrén. Etagernas funktioner och användbarhet har förbättrats genom en ny avdelande vägg. Museet utökade sin tillgänglighet genom att ha måndagsöppet under sommaren.

I samarbete med Astrup Fearnley Museet i Oslo visades utställningen *Surrounding Bacon & Warhol* där verk från Göteborgs konstmuseum integrerades i hängningen av inlånade verk och därmed också angav museets samlingars kvalitetsnivå sedda i en internationell kontext. Göteborgs konstmuseum introducerade ett ikoniskt internationellt namn i den amerikanska konstnären Laurie Simmons. I en utställning med retrospektiv inriktning kunde hennes banbrytande verk för första gången visas i en institutionsutställning i Norden. Konstnären Klara Kristalova presenterades i en stor separatutställning i ett samarbete med Bonniers Konsthall, Stockholm, där keramiken som material inom bildkonsten lyftes fram av en av Sveriges mest framträdande samtida konstnärer. Museet uppmärksammade även jubileumsåret för August Strindberg i en utställning i samarbete med Strindbergmuseet,

Stockholm, som, likt övriga utställningar, rönt positivt medialt gensvar samt stor och engagerad publik.

Barnperspektivet tillvaratas i museets verksamhet genom pedagogik, tillgänglighetsanalyser och program och utställningen *A, B, Se! Barnboks bilder från Göteborgs konstmuseums samlingar* uppmärksammade Barnkulturåret genom att ur museets stora samling barnboksillustrationer lyfta fram ett brett urval bilder. En målsättning var att tydliggöra barnets perspektiv och delaktighetsfrågor inom Göteborgs kulturliv. Ungdomsprojektet Mitt konstmuseum, som stöds av Statens kulturråd, införlivades i museets ordinarie verksamhet och har fått ett genombrott med stigande antal deltagare. Utställningen *Jan Lööf – bildmakaren* turnerade till Dunkers kulturhus, Helsingborg, där den vid årets slut hade setts av drygt 35 000 besökare.

Under året har två större forskningssamarbeten initierats: *Mellan verkligheter. Svensk fotografi 1970–2000* tillsammans med Hasselblad Center samt Konstnärliga fakulteten och Akademin Valand vid Göteborgs universitet och *En målad historia. Svenskt historiemåleri under 1800-talet* tillsammans med Nationalmuseum och sju externa forskare. Båda projekten kommer att produceras som utställningar 2014. En målad historia vill visa nya perspektiv på ett konsthistoriskt material som upptar stor plats i ett kollektivt medvetande och som format föreställningar om Sveriges historia och diskussioner kring svenskhet. Museets skriftserie *Skiascope* publicerade sitt femte nummer med tema *Fådda och försmådda. Samlingarnas historia vid Göteborgs konstmuseum*. Denna, med text på svenska och engelska, samt Sök i samlingen, synliggör museets samling internationellt och skapar samarbetsmöjligheter och ökat intresse för museets verksamhet och potential. Utvecklingen av museets databassystem eMuseum-Plus gav möjligheten att lansera webbkatalogen Sök i samlingen där initialt 700 verk publicerades. Samtidigt öppnade två webbutställningar: Fürstenbergska samlingen samt Edvard Munch. Grafik ur museets samlingar.

Museet har genomfört en riskanalys och med säkerhetsrutiner arbetat aktivt för att säkerhetsställa inventariet kontrollen och även tillsatt en föremålstekniker för depositionsarbetet. Utrymningen av

samlingarna från bristfälliga lokaler för placering i säkerhetsklassade magasin har fortsatt. Museets fortgående arbete med att öka eleffektiviteten har lett till att förbrukningen minskat avsevärt. Förvärvsarbetet genomsyras, som all verksamhet vid museet, av ett genusperspektiv vilket för 2012 resulterade i 51 verk av 16 kvinnliga respektive 15 manliga konstnärer.

Arbetsmiljön utgör ett problem på museet och åtgärder har vidtagits i några av arbetsrummen. Som ett led i att följa upp arbetsmiljöarbetet och formulera de krav och behov som ett samtida museum har att hantera genomfördes en heldag med medarbetarna där samtliga yrkesgruppers kunskaper och erfarenheter formulerats som underlag för en framtida förstudie angående om- och tillbyggnad av museet.

2012 befäste museets positiva utveckling även genom donationer och sponsring samt beviljades sökta medel från olika instanser för exempelvis katalogproduktioner. Higab och Wallenstam bidrog till utställning och ombyggnad av utställningssalar och Sten A Olssons Stiftelse för Forskning och Kultur bekostade personalens utbildningsresa till Tyskland. Därutöver tillkommer gåvor i a a Konstmuseets vänners 70-årsjubileum samt övriga verksdonationer.

Museets långsiktiga satsning på dialog och värdskap i utställningarna har höjt kvaliteten i tillgänglighetsarbete och gett ett synligt resultat i positiva kommentarer och antal återbesökare. Publiken väljer att i stor utsträckning komma till museet av intresse för verksamheten och den marknadsföringseffekt som publikökningen och museets tillgänglighetsarbete gett håller i sig långsiktigt.

UTSTÄLLNINGAR

Utställningar är ett av museets fönster mot publiken där nya perspektiv på konst formuleras. Utställningarna ska engagera och stimulera till upplevelser och reflektion. Berättelser om människan, kulturen och samhället formuleras i möten mellan konstverk och konstnärskap. Lektions- och visningsverksamheten utgår i hög grad från aktuella utställningar. En rad verksamhetsområden inom museet medverkar i utställningsproduktionen.

Göteborgs konstmuseum erbjuder ett varierat utställningsprogram med en blandning av äldre och samtida konst, liksom en blandning av svenskt, nordiskt och internationellt. Museets mål är att varje år visa en större utställning skapad genom internationella samarbeten. Det är vidare en målsättning att göra problematiserande utställningar där resultat från museets forskningsavdelning kommer allmänheten till del. Göteborgs konstmuseum riktar sig också till olika målgrupper, inte minst till barn och unga genom särskilda pedagogik- och utställningssatsningar. Museet vill också visa samlingarna ur nya perspektiv och låta den samtida konsten gå i dialog med den äldre. Under 2012 inleddes därför en ny utställningsserie kallad *I dialog med samlingarna*, där samtida konstnärer

kommenterar äldre verk i samlingen genom konstnärliga ingrepp.

EDVARD MUNCH

Porträtt (del 1), Kärlek, ångest och död (del 2)

Grafik ur Göteborgs konstmuseums samlingar
Inre kabinettet, våning fem 14 januari–1 april
respektive 14 april–10 juni
Curatorer: föremålsregistrator Kalle Andersson
och intendent Eva Nygårds

I Göteborgs konstmuseums samling av konst på papper finns 45 grafiska blad och en teckning av Edvard Munch (1863–1944). Under våren 2012 visades ett urval av hans grafiska produktion i två mindre utställningar. I den första utställningen, *Edvard Munch. Porträtt*, visades sju av Munchs mest kända grafiska porträtt, däribland hans *Självporträtt* (1895), porträttet av vännen August Strindberg från 1896 och porträttet av violinisten Eva Mudocci i *Broschen* (1903).

I den andra presentationen av Edvard Munchs grafik, *Edvard Munch. Kärlek, ångest och död*, visades nästan uteslutande verk ur Munchs så kallade Livsfris, hans stora bildsvit som kretsar kring existentiella teman som kärlek, ångest och död. Sju av åtta verk i utställningen räknas till Livsfrisen, som till stor del bygger på händelser i Munchs liv. De flesta av verken är djupt personliga och visar hans återkommande tankar kring döden och hans ambivalenta förhållande till kärleken och kvinnan. Här visades bland annat några av Munchs mest högklassiga grafiska blad som *Madonna* (1895/1902), *Vampyr II* (1895/1902), *Det sjuka barnet I* (1894) och *Kyss* (1895).

LAURIE SIMMONS

Stenahallen 3 mars–20 maj
Curator: intendent Johan Sjöström

Laurie Simmons (f. 1949) är en förgrundsgestalt inom nutida konceptuell fotografi. Separatutställningen på Göteborgs konstmuseum var hennes första i Norden. Utställningen innehöll ett brett urval av fotografier från 1970-talets mitt fram till idag; totalt ett sextiototal verk i form av fotografi, skulptur och video.

Tillsammans med bland andra Cindy Sherman

och Richard Prince tillhör Laurie Simmons ”The Pictures Generation” som framträdde i New York under 1970- och 1980-talet. Gemensamt för dessa konstnärer är intresset för fotografins egenskaper och historia samt hur man både använder och påverkas av den fotografiska bilden.

Simmons arbetade tidigt med färgfotografi och hennes bildspråk ligger nära filmens och reklamens bildvärldar. Ofta arbetar hon med dockor, objekt och modeller av interiörer och hus. Med sitt psykologiska, politiska och konceptuella angreppssätt förvandlar hon fotografins benägenhet att objektifiera människor, särskilt kvinnor, till en sammanhållen kritik av mediet.

SURROUNDING BACON & WARHOL

Etagerna 17 mars–12 augusti
Curator: intendent Per Dahlström

I utställningen *Surrounding Bacon & Warhol* visades en rad verk av några av det sena 1900-talets mest kända konstnärer, framför allt företrädare för det figurativa måleriet. Utställningen uppmärksammade ett skede i konsthistorien när många av de grundläggande värderingarna i modernismen utmanades av nya synsätt. Två i flera avseende diametralt motsatta sätt att förhålla sig till kreativitet, konstnärligt skapande, bilders natur och konstabegreppet spelades ut mot varandra i utställningens tre salar samt i Skulpturhallen där Sigmar Polkes stora triptyk placerades (vardera 4 x 3 meter). Det ena synsättet kommer till uttryck i en form av en figurativ expressionism, det andra i en reproduktion av bilder utifrån konceptuella utgångspunkter. De båda synsätten representerades i utställningen av Francis Bacon (1909–1992) respektive Andy Warhol (1928–1987), två av 1900-talets mest inflytelserika konstnärer.

Bacon skrev in sig i en lång tradition av figurativt måleri. På ett egensinnigt sätt dekonstruerade han den mänskliga figuren. Bacon utvecklade triptykformen med förebild i medeltidens altarskåp; på utställningen visades en stor triptyk från 1981. Hans verk är besläktade med expressionism och surrealism men kan inte reduceras till någon av dessa stilbe-teckningar. Bacons ambition var att vara så realistisk som möjligt men på ett sätt som undvek att illustrera.

Laurie Simmons, Stenahallen.

Hans vidareutveckling av det figurativa måleriet i en tid när det var starkt utmanat av andra bildmedier har haft stort inflytande på den generation målare som framträdde under 1970- och 1980-talet och som brukar betecknas som nyexpressionister.

Warhol å sin sida markerade början på en ny och mer konceptuell tendens i samtidskonsten. Med assistenter och reproduktiva tekniker hämtade från reklamen industrialiserade Warhol det konstnärliga skapandet. Warhols ateljé i New York, som symptomatiskt nog kallades The Factory, blev en experimentverkstad och mötesplats för 1960-talets undergroundkultur. Warhols bilder kretsar kring massmediala ikoner, från soppburkar och kändisar till politiska symboler och bilder av våld och död. Han upprepade ofta samma bild som för att understryka dess meningslöshet eller rundgång i den massmediala kulturen. Warhol banade väg för postmodernismens ifrågasättande av traditionella föreställningar om subjektivitet, originalitet och autenticitet.

Liksom vid tidigare skiften i konsthistorien kom den nya postmoderna uppfattningen om vad konst är och hur den skapas inte helt att ersätta den tidigare modernistiska. I spänningsfältet mellan ytterligheterna uppstod nya intressanta konstellationer. *Surrounding Bacon & Warhol* belyste räckvidden och inflytandet från dessa två synsätt genom att visa verk av Bacon och Warhol tillsammans med verk av andra konstnärer som på olika sätt förhållit sig till dessa poler inom det sena 1900-talets konst.

Förutom två målningar av Bacon och sex av Warhol visades också verk av Ola Billgren, Peter Blake, Rafael Canogar, Patrick Caulfield, Erró, Öyvind Fahlström, John-E. Franzén, David Hockney, Jörg Immendorff, Martin Kippenberger, Per Kirkeby, R B Kitaj, Roy Lichtenstein, Malcolm Morley, Louise Nevelson, Niki de Saint Phalle, Sigmar Polke, Lena Svedberg och Barbro Östlihn. Till utställningen, som var ett samarbete med Astrup Fearnley Museet i Oslo, producerades en katalog av Göteborgs konstmuseum.

A, B, SE!

Barnboksbilder från Göteborgs konstmuseums samlingar

Bertil Almqvist, Kaj Beckman, Sven Hemmel, Sara Lundberg, Svein Nyhus och Stina Wirsén

Stenahallen 13 juni–4 november

Curator: enhetschef och intendent Anna Hyltze

Under sommaren uppmärksammade Göteborgs konstmuseum stadens barnkulturår med en särskild utställning för barn och unga. *A, B, Se! Barnboksbilder från Göteborgs konstmuseums samlingar* lyfte fram ett brett urval av barnboksillustrationer och ville på ett lekfullt sätt öppna museets samlingar och inspirera till vidare upptäcktsfärder i konsten. Utställningen samlade tre klassiker: Bertil Almqvists *Barna Hedenhös blir kungliga och Sverige får sin första regering* (1954), Kaj Beckmans *Tummelisa* (1967), Sven Hemmels *Ture Sventon i Stockholm* (1974)

Surrounding Bacon & Warhol, Etagera och Skulpturhallen.

och tre samtida bildberättare: Sara Lundbergs *Vita streck* (2009) och *Vita streck med Öyvind* (2011), Svein Nyhus *Snäll* (2002) samt Stina Wirséns *ABC med Rut och Knut* (2003).

Genom storskaliga väggtapeter, originalillustrationer, scenografi, ljud och platsspecifika installationer bjöds besökarna in till att ta del av bildberättelserna som fick olika rumsliga gestaltningar. Här kunde barnen spela konstmemory i storformat genom att kombinera verk från museets samlingar, prova skor i Rut och Knuts skoaffär eller öppna dörrarna till Tummelisas insektsvärld. Under utställningens gång växte Vitas stad med vindlande vägar och färgsprakande hus fram i en gemensam stadsinstallation som skapades av konstnären Sara Lundberg och barn som besökte utställningen. För de som önskade fördjupa sig fanns sex olika upptäcktsfärder att följa genom utställningen och vidare upp i samlingarna. Här kunde barnen exempelvis utmana Ture Sventon på detaljjakt eller leta bokstäver tillsammans med Rut och Knut.

Utställningen åtföljdes av en programserie med föreläsningar kring de enskilda konstnärskapen och ett omfattande program, med familjevisningar, skapande helgverkstäder och sagostunder, riktat till barn och unga. *A, B, Se!* öppnade med vernissagekalas och aktiviteter i utställning och verkstad för både stora och små.

Göteborgs Stad har en lång och framgångsrik tradition av att främja kultur för, av och med barn och är också uppmärksam i landet för ett unikt nätverksarbete. Barnkulturåret Göteborg 2012 uppmärksammade alla barns rätt till konst och kultur oavsett sociala, ekonomiska och intellektuella samt fysiska förutsättningar. En målsättning med projektet var att lyfta barnets perspektiv och delaktighetsfrågor inom Göteborgs kulturliv.

KLARA KRISTALOVA

Etagera 1 september 2012–3 februari 2013

Curator: enhetschef och intendent Anna Hyltze

Under hösten och vintern presenterades Klara Kristalova (f. 1967) i en stor separatutställning i ett samarbete med Bonniers Konsthall, Stockholm. Kristalova är en av Sveriges mest framträdande samtida konst-

närer. Hennes arbete har även fått stor uppmärksamhet internationellt. I denna omfattande utställning visades en blandning av storskaliga och små skulpturer ackompanjerade av ett flertal skisser, teckningar och akvareller. Keramik som material för skulptur lyftes särskilt fram i utställningen.

Kristalovas skulpturer har ett djupt personligt formspråk präglat av myter och berättelser som vi alla bär med oss och delar. Figurerna bär ofta barnsliga drag men har samtidigt ett stråk av mörk humor. En återkommande gestalt är den unga kvinnan i gränslandet mellan barn och vuxen. Självsäker, obändig men också sårbar och kantig. En annan gestalt är en som är till hälften människa, till hälften djur. Kristalova omfamnar klichén om ”det nordiska” som förbundet med djupa skogar och ett fantasifullt och mytiskt växt- och djurliv men fyller den med aktuella berättelser.

Kristalovas gestalter befinner sig ofta i skarven mellan betydelser och i mötet med hennes verk befinner sig betraktaren i en ständig cirkel av förhandling och omförhandling, till lika delar konfronterad med sina egna erfarenheter och konstnärens blinkningar till konsthistoriska och populärkulturella bilder. Här möts oskuld och fara, det begärligt tillgängliga och det fränstötande mörka.

Det är på flera sätt ett unikt och särpräglat konstnärskap som konsekvent rört sig i det tredimensionella keramiska fältet trots att Kristalovas ingång till konstnärskapet var måleriet. De ibland halsbrytande utsnitt, som i *Pojke och hans stora tjocka mamma*, tycks trotsa tyngdlagarna och förklaras av det föregående skissarbetet och en intuitiv arbetsprocess där Kristalova lyfter fram materialets inneboende kvaliteter samtidigt som hon tänjer materialets gränser. Hennes verk är i ständig rörelse. Kristalova gestaltar skeenden och tillstånd. Om vi för ett ögonblick vänder oss bort kan vi inte vara säkra på att inte gestalterna har lämnat sin position och försvunnit bort eller upp i en ny berättelse.

I utställningen visades Kristalovas skulpturverk *Svartek* som förvärvades till museet 2010 och som utgjorde ett av nyckelverken i omhängningen av Skulpturhallen 2011. Utställningen åtföljdes av en programserie med konstnärssamtal, premiärvisning av Bengt Boks tv-dokumentär om konstnären samt ett omfattande program med familjevisningar, skapande helgverkstäder och vuxenworkshops.

I DIALOG MED SAMLINGARNA

Eliana Ivarsdotter Haddad och Jesper Norda

Sergelgången och kabinetten, våning fem 6 oktober–25 november
Curatorer: intendent Per Dahlström, enhetschef och intendent Anna Hyltze samt intendent Johan Sjöström

Som ett led i Göteborgs konstmuseums ambition att arbeta aktivt med samlingarna initierades under hösten utställningsserien *I dialog med samlingarna* där samtida konstnärer ges tillfälle att kommentera och visa verk i de fasta utställningarna. I dialogen mellan den samtida konsten och samlingarna vill museet skapa nya sammanhang och betydelser som tillför både de utställda verken och museet nya dimensioner. Först ut i denna serie var Eliana Ivarsdotter Haddad och Jesper Norda. Det blev två utställningar där feministisk stagediving och lågmälda ljudbilder framträdde intill konstens klassiker.

Eliana Ivarsdotter Haddad (f. 1982) visade video- och skulpturinstallationen *Legion* (2010–2012). Videofilmen spelades in som ett mellanting mellan performance och workshop, då en grupp kvinnor, varav de flesta inte kände varandra sedan tidigare, samlades på Musikens Hus i Göteborg och ägnade sig åt att falla från en scen och låta sig tas emot av varandras uppsträckta händer. Situationen är tagen från rockkonserternas och festivalernas värld, här återskapad inom trygga ramar, omvandlad till en övning i tillit och mod. Med en kritisk blick riktad mot rockvärldens machokultur skapades ett rum för värme och solidaritet, samtidigt som man kan ana att nervositet och grupptryck uppstått även i denna konstruerade sociala situation. Verket väcker frågan om möjligheten av en feministisk utopi och dess potential.

Jesper Norda (f. 1972) har en bakgrund som musiker men avbröt sin utbildning till kompositör och började istället på Konsthögskolan Valand. Han har sedan sin examen 2002 arbetat med både musik och bildkonst. Ett huvudspår i Nordas konstnärskap har varit det ständiga ifrågasättandet av gränsen mellan ljud och tystnad där bild och ljudbilder ställs samman på ett konceptuellt utmanande sätt. På Göteborgs konstmuseum visade han video- och ljudinstallationen *Höger hand – Vänster hand* (2012). Det är ett verk vars grundelement är musik av Bach och en abstrakt horisontlinje, något som Jesper Norda även tidigare utforskat i verk som till exempel *Goldbergvariationen/13 timmar soluppgång*. Nordas *Höger hand – Vänster hand* visades i tre rum med konst från 1400-tal till 1600-tal.

AUGUST STRINDBERG

Stenahallen 24 november 2012–24 februari 2013

Curator: intendent Per Dahlström

Göteborgs konstmuseum uppmärksammade Strindbergsåret 2012 med en utställning med August Strindberg (1849–1912) som bildkonstnär.

August Strindberg. Stenahallen.

Författaren Strindberg var från 1870-talet till sin död 1912 en central person i sin samtid – ett nav och en dynamo i svenskt kulturliv kring vilken det ständigt stormade. Han blev tidigt internationellt uppmärksammat och förmår ännu hundra år efter sin död engagera och skapa debatt. Men Strindberg var också en betydande bildkonstnär. Under perioder av sitt liv ägnade han sig med full kraft åt att måla och fotografera.

Strindbergs bildkonst framstår som märkvärdigt modern. Både som fotograf och som målare arbetade han okonventionellt och var mycket mer avancerad i sitt tänkande än sina samtida svenska kollegor. Strindbergs måleri fick uppmärksamhet redan i hans livstid men insikten om dess unika och nyskapande karaktären kom först på 1960-talet, femtio år efter hans död. Av Strindbergs fotografiska bilder finns idag ett sextiotal bevarade, merparten är porträtt. Dit hör den bildserie som togs hösten 1886 i Gersau i Schweiz. Här är Strindberg själv huvudfiguren, intensivt närvarande med sin forskande blick. Han uppträder i olika roller – som författare, sportsman, rysk nihilist, äkta make och familjefar. Men det som förefaller vara tillfälliga reportagebilder är mycket noga komponerat. Han iscensätter sitt eget jag på samma sätt som många konstnärer gör idag.

Strindbergs intresse för fotografien har många aspekter. Han gav sig orädd in på psykologisk porträttkonst, självbiografiskt iscensättande och experimenterade för att fånga omvärlden som den verkligen såg ut. Som fotograf lyckades han skapa en serie alldeles egna, fascinerande och för framtiden inspirerande bilder.

Utställningen var ett samarbete med Strindbergs-museet i Stockholm och visade 57 fotografier och 5 målningar. Till utställningen producerades en katalog av Göteborgs konstmuseum.

STEN A OLSSONS KULTURSTIPENDIUM

Entrén, Trapphallen, Skulpturhallen och Sergelgången, femte våningen, Götaplatsen 7 december 2012–3 februari 2013

Curator: intendent Johan Sjöström

Under de senaste femton åren har Sten A Olssons Stiftelse för Forskning och Kultur delat ut ett stort

antal stipendier till talangfulla kulturutövare inom konst, musik, teater och design. Vidare har stiftelsen lämnat bidrag till ett antal forsknings- och kulturprojekt i Västsverige. 2012 erhöll konstnärerna Per Agélii, Mattias Nilsson och Cajs von Zeipel stipendium om vardera 150 000 kronor. Stipendiaterna presenterades i en utställning på Göteborgs konstmuseum. Utställningen innehöll bland annat stökiga sängscener i gips, handbundna böcker och skivor i begränsade upplagor och tre meter höga granitsvampar som växte upp ur Götaplatsen. Flera av verken skapades speciellt för denna utställning. Stipendiemotiveringen för de i utställningen deltagande konstnärerna lyder:

Med säker utgångspunkt i bokstavligen talat tunga material låter skulptören Per Agélii sina verk växa fram, ofta med humor och en konstnärlig udd riktad mot det offentliga rummet. I sten och betong, på en gång både lekfullt och monumentalt, arbetar han med förskjutning av skalor och proportioner. Ofta erbjuds betraktaren plats, som i skulpturen *Drake/Röde Orm* från 2012 där Per Agéliis verk utgör Göteborgs enda lagliga graffitivägg, ett verk i ständig förändring där andra konstnärer involveras och blir medaktörer. För ett generöst och konsekvent konstnärskap, som förenar nyfiket nyskapande och skulptural tradition, tilldelas Per Agélii stipendium för 2012 från Sten A Olssons Stiftelse för Forskning och Kultur.

Mattias Nilsson är en suverän grafisk formgivare, med en fingertoppskänsla som har magikerns kännetecken. Som alla goda trollkarlar är han i grund och botten också en god hantverkare. Han har valt att gå mot alla strömmar: när skivbolagen är på väg att försvinna startar han ett nytt, när de allra flesta vill maximera sin utgivning vill han begränsa sin, och när andra delar upp produktionen i bitar är han mån om att ha kontroll över hela processen. Han vill återupprätta totalupplevelsen i det aktiva lyssnandet. Hans vemod över det oengagerade och splittrade har blivit en omsorg om helheten. Men Mattias Nilssons Kning Disk är mer än ett skivbolag, det är en mötesplats för alla former av kreativitet. Här samas musik med konst, design med poesi. För sin unika plattform för olika uttryck, lika mycket en befriande landningsplats för det etablerade som en obegränsad startbana för det okända, tilldelas Mattias Nilsson stipendium för 2012 från Sten A Olssons Stiftelse för Forskning och Kultur.

Cajsa von Zeipel låter sitt materialval – den vita gipsen – bli ett inlägg mot den föregivet eviga sanningen, huggen i vit marmor. Mot bakgrund av konsthistorien och dess monument, som traditionellt gestaltat manliga heroer i överdimensionerad skala, blir konstnärens uppgradering av den avbildade kvinnan ett debattinlägg om maktstrukturer och etablerade system av återgivning. Med ett formspråk från klassisk skulptur hämtar verken sina motiv från samtiden och olika ungdomskulturer. I den unga kvinnans androgynt skildrade kropp och gränsöverskridande könstillhörighet möter betraktaren dagens anorektiska, långväxta skönhetsideal. Cajsa von Zeipels skulpturer kan ses som ett slags subversiva statements, som för ett samtal om makt, genus och identitet i det offentliga rummet. För sin kritiskt observanta hållning till vår samtid och dess slående uttolkning tilldelas Cajsa von Zeipel stipendium för 2012 från Sten A Olssons Stiftelse för Forskning och Kultur.

OMHÄNGNINGAR

Liksom tillfälliga utställningar är hängningar av den fasta samlingen ett fönster mot publiken där museets verksamhet och samling förmedlas. Då museet förfogar över samlingar från 1400-tal till nutid, svenskt och internationellt och olika medier från grafik, teckning, måleri och skulptur till fotografi, video och installationer, finns stora möjligheter att låta den samtida konsten gå i dialog med den äldre. Ett urval av museets stora samling hänger alltid framme i salarna med sina skilda delar som holändskt och flamländskt 1600-tal, 1700-talssamlingen, Düsseldorfmåleri, romantiken, dansk guldålder, den franska samlingen, Fürstenbergska galleriet, det nordiska 1880- och 1890-talsmåleriet, Göteborgskolorismen med mera. Genom omhängningar med oväntade möten och alternativa urval vill museet anlägga nya perspektiv på konsten. Omhängningar görs också i samband med utlån då egna eller inlånade ersättningsverk tillfälligt kan hängas upp. Eftersom museet lider brist på utrymmen för större tillfälliga utställningar används ofta Etagererna, där den moderna samlingen annars visas, för utställningar. Då den moderna samlingen saknar ett fast utrymme har det varit angeläget att på andra sätt aktivera denna del av samlingen. Intendent Per Dahlström har varit ansvarig för omhängningarna.

Efter utställningarna *Frida Kahlo & Diego Rivera. Verk ur Jacques and Natasha Gelman collection of Mexican art* och *Vilhelm Hammershøi* genomfördes i början av 2012 en omfattande omhängning av utställningssalarna på sjätte våningen. Nyhängningen följer samma kronologiska struktur som den tidigare men innebar att många verk byttes ut.

I sal 20 visas nu liksom tidigare främst nordiskt måleri från 1880-talet. Många konstnärer reste då till Frankrike för att försöka etablera sig på Parissalongen och för att ta del av nya tendenser inom konsten. Bland de första Frankrikesvenskarna var landskapsmålaren Carl Fredrik Hill som i salen representeras av tre målningar från sent 1870-tal.

I Frankrike hade konstnärer i Barbizonskolan börjat måla direkt inför

motiven ute i det fria. Flera konstnärer intresserade sig också för vanliga människors liv i en tid av stora sociala och ekonomiska förändringar. Åtskilliga samlades i konstnärskolonier, som den i Grez-sur-Loing utanför Paris. Nya stilar som realism och impressionism, vilka stod i opposition mot det traditionella akademiska måleriet, framträdde men hade svårt att få tillträde till offentliga arenor som Salongen. Realister visade därför sina verk på De refuserades salong och impressionisterna ordnade sina egna utställningar. De svenska konstnärerna i Paris påverkades av de nya strömningarna men intog som regel en moderat hållning; deras arbeten var inte lika radikala som impressionisternas. Med dessa influenser i bagaget framstod Konstakademiens undervisningsformer som förlegade. Opponenterna, som stöddes av Pontus Fürstenberg, bildade 1886 Konstnärsförbundet på Hotell Eggers vid Drottningtorget i Göteborg. Förbundets medlemmar är rikt representerade i Göteborgs konstmuseum och dominerar hängningen. I den nya hängningen visas verk av Hugo Birger, Ernst Josephson, Hanna Pauli, Robert Thegerström och Anders Zorn. Dessutom visas verk av Anna Ancher, Mina Bredberg och Albert Edelfelt.

Under 1890-talet tog konstnärerna i Konstnärsförbundet över de ledande positionerna i det svenska konstlivet. Den rena naturalismen och impressionismen fick ge vika för ett nationellt präglat landskapsmåleri där känsla och innehåll var viktigare än att återge verkligheten i detalj. Stämningsfulla skildringar av ljusa sommarnätter dominerar hängningen i sal 22. Här visas nu verk av till exempel Ester Almqvist, Per Ekström, Prins Eugen, Eugène Jansson, Viggo Johansen, Nils Kreuger, Karl Nordström, Erik Wernskiöld, Carl Wilhelmson och Anders Zorn. Här finns också tre verk av Edvard Munch samt en serie målningar av Ivan Aguéli.

Sal 23 ägnas Svensk modernism. Under modernismen framträdde flera starka kvinnliga konstnärskap. Här visas ett större antal verk av konstnärer som Siri Derkert, Mollie Faustman och Vera Nilsson. I hängningen ges också stort utrymme åt en stark naivistisk tradition som från slutet av 1910-talet blev en framträdande del i den svenska konsten under flera decennier. Naivismen trivdes bäst i utkantsidyllen även om industrisamhällets framväxt ofta skymtas i bak-

grunden av de bilder som till exempel Sven X:et Erixson, Axel Nilsson och Olle Olsson Hagalund målade. Nyhängningen visar förutom dessa även verk av Gideon Börje, Erik Hallström, Bror Hjorth och Hilding Linnqvist.

Under modernismens början kring sekelskiftet 1900 var Paris staden där den nya konsten skapades. När Henri Matisse startade en målarskola fick han snart elever även från Sverige. Isaac Grünewald och Sigrid Hjertén fanns bland Matisseeleverna liksom Tor Bjurström. Som lärare på Konstskolan Valand i Göteborg under 1920-talet förmedlade Bjurström kontakten med det franska måleriet samtidigt som han frigjorde den individuella särarten hos sina elever, senare kända som Göteborgskoloristerna. I nyhängningen av sal 24 visas verk av Matisseelever och Göteborgsmåleri från framför allt 1900-talets första hälft. Matisseeleverna representeras av Isaac Grünewald, Jean Heiberg, Sigrid Hjertén och Gösta Sandels medan Göteborgstraditionen företräds av kloristerna Ivan Ivarson, Nils Nilsson, Karin Parrow och Inge Schiöler samt genom verk av konstnärer som förde vidare den koloristiska traditionen i Göteborg under efterkrigstiden, som Carl-Erik Hammarén, Alf Lindberg och Olle Skagerfors. Sal 25 ägnas sedan tidigare till Göteborgskoloristerna Åke Göransson och Ragnar Sandberg.

PEDAGOGIK

UTVECKLINGSARBETE

Nya anställningsformer

Efter att tidigare ha anlitat timanställd personal för visningsverksamhet och värdskap inför större utställningar, provade museet en ny modell med fyra respektive tre månadsanställda konstpedagoger under våren och hösten. I tjänsterna ingick att hålla i lektionsverksamhet för skolelever samt helgaktiviteter. Med schemalagda träffar gjordes pedagogerna mer delaktiga i museets arbete. Modellen med korttidsanställningar istället för tim-

anställningar innebar att pedagogerna blev mer självständiga och stärkta i sin professionella roll, vilket underlättade arbetet för båda parter.

Lokaler

Efter renovering upphörde Studion att fungera som utställningslokal för att bli en renodlad pedagogisk verkstad. Till förbättringarna hörde nya diskbänkar, ny färgsättning samt en läshörna med soffa och bokställ. Gatukonstnären EKTA förvandlade dessutom en stor förvaringsmöbel till ett färgrikt konstverk.

I den nya lunchrestaurangen Mr. P upplåts ett rum med matplatser för skolbarn som vill äta sin matsäck i anslutning till museibesöket. Uppehållsrummet gör det möjligt för museet att släppa in skolklasser innan konstpedagogen är på plats för att ta emot dem.

Under året renoverades också konstpedagogernas kontor.

Målgruppsarbete

Andelen besökare under 25 år bibehölls på samma höga nivå som under 2011, då den genom *Jan Lööf*-utställningen höjdes avsevärt. Bidragande orsaker var att satsningen på familjevisningar och visning & verkstad på helgerna permanentades. Att utställningarna fick ett pedagogiskt anslag för de yngre besökarna i form av ”upptäcktsfärder” (frågor att klura på och samtala om i anslutning till konstverken) kan också ha bidragit, liksom ökad marknadsföring genom folder och flyers riktade till barn och unga. Ett närmare samarbete mellan pedagogikavdelningen och informatör, marknadsförare och fotograf kring information och bilder på hemsidan har underlättat arbetet med att sprida kännedomen om verksamheten bland målgrupperna. Barnkulturen synliggjordes tack vare Göteborgs Stads utlysta Barnkulturår. Utställningsvärdarna kom också att fylla en viktig roll som informationsspridare för programverksamheten. Bebisvisningar, syntolkade visningar och Mitt konstmuseum för ungdomar var populära aktiviteter.

VISNINGAR OCH LEKTIONER

Under 2012 har följande pedagogiska aktiviteter ägt rum:
Skollektioner: 619 varav 289 med verkstad eller på annat vis en speciallektion

Bokade vuxengrupper: 156

Allmänna visningar inklusive familjevisningar: 240

Bebisvisningar: 11

Syntolkade visningar: 5

Visning & verkstad på söndagar: 42

Lovaktiviteter: 19

Konstpedagog Emelie Arendorff Runnerström håller visning för barn i *A, B, Se!*

Bebisvisning i *August Strindberg*.

Mitt konstmuseum: 21

Vuxenworkshop (för allmänheten och bokade): 6

Lärofortbildningar, studiebesök av studenter: 20

Kurstillfällen för Folkuniversitetet: 4 kurser, 30 tillfällen

Lektioner

Från januari hölls lektioner och visningar i *Jan Lööf – bildmakaren* och *Frida Kahlo & Diego Rivera* för att tillgodose så många som möjligt av de klasser som inte kommit med på höstens fullbokade lektioner. Detta i kombination med ett stort antal bokade vuxengrupper gjorde att museet under en intensiv dag kunde genomföra upp till 19 lektioner och visningar, eller 67 på en vecka.

Lektioner med verkstadsdel och andra längre lektionspass erbjöds endast Göteborgsskolor. Dessa lektioner finansierades av Göteborgs kulturnämnd. Övriga skolor betalade 350 kr för en 45-minuterslektion. Under året erbjöds följande lektioner för förskola till och med gymnasium och folkhögskola:

I samlingarna: Knattevisning, Hur låter det när museet är stängt?, Ta hästen till jobbet, Symboler i konsten – med och utan verkstad, Ockulta symboler, Sverige i konsten, Svenskt – bilden av Sverige, Konsten och skönlitteraturen samt baslektionerna Detaljakt, Barn i konsten, Gott och blandat, Kärlek och skräck, Bildanalys, Tjejer sitter, killar står!?, Renässans, barock och rokokko, Romantik och realism, Modernism samt Nutida konst.

I tillfälliga utställningar: Skulptur-, Tryck- respektive Collageverkstad (*Surrounding Bacon & Warhol*), Livet i en låda – med och utan verkstadsdel (*Laurie Simmons*), ABC-verkstad och *A, B, Se!* Välkommen till bilderboksvärlden (*A, B, Se!*), Bland fabler, urskog och sagoväsen – med och utan verkstad (*Klara Kristalova*), Om sagor (*A, B, Se! och Klara Kristalova*), På Strindbergs tid och Titta i lupp! – med bild- och diktverkstad (*August Strindberg*).

Bokade vuxengrupper

Surrounding Bacon & Warhol lockade flest att bokade visningar, inte minst var intresset stort från konstföreningar och företag. Stort intresse fanns även för bokade visningar i *August Strindberg* och samlingarna på tema Fürstenbergiska galleriet och Highlights.

Allmänna visningar

Visningarna ägde rum i de större tillfälliga utställningarna samt under sommaren i Fürstenbergiska galleriet, då även på engelska under lördag och söndag. Till *Surrounding Bacon & Warhol* visades vid denna tid i stället ett cirka femton minuter långt bildspel med tal på svenska, engelska och tyska i angränsande Studion.

Visning & verkstad

På söndagar och under skollov erbjöds visnings- och verkstadsaktiviteter för barn. Dessa utgick från samlingarna samt utställningarna *Jan Lööf – bildmakaren*, *Surrounding Bacon & Warhol*, *A, B, Se!* och *Klara Kristalova* med tekniker som collage, screentryck och lera. Många familjer återkom vid flera tillfällen under samma utställning. För att tillmötesgå ökade förfrågningar från allmänheten provade museet vid fem tillfällen att erbjuda Visning & verkstad även för vuxna.

KURSER

Fortbildning för lärare, studiebesök av studenter

Intresset från Göteborgs universitet att på olika sätt ta del av Göteborgs konstmuseum med dess samlingar, arkiv och utställningar är stort. Antalet studenter som vill intervjua museichef, intendent, forskare eller konstpedagoger för sitt uppsatsämne ökar från år till år, och blivande förskollärare, lärare och bildlärare har allt oftare studiebesök med rundvandring som en del i kursplanen. För andra året i rad genomfördes undervisning med föreläsning och seminarieuppgift för studenter på Kulturprogrammet under april. Den 13 augusti genomfördes en halvdags fortbildning för hundra lärare och annan skolpersonal från Alingsås.

PROJEKT

Mitt konstmuseum

Museets ungdomssatsning Mitt konstmuseum fortsatte under våren med träffar varje onsdag kväll under ledning av konstpedagogerna Freja Holmberg och Björn Westerlund. Gruppen deltog i utställningen *Ung och skapande med vänner* på Röda Sten konsthall med vernissage den 23 mars. Under hösten efterträdde Westerlund av Alexander Lindblom. Den övre åldersgränsen höjdes från 19 till 24 år. Intresset från målgruppen var något mindre än tidigare men museet satsade på förstärkt marknadsföring och inbjudna gäster. Konstnärerna Josefina Posch och Krystallia Sakellariou höll var sin workshop. Åtgärderna för att öka deltagantalet och hushålla med resurserna gav effekt.

SÄRSKILDA SATSNINGAR

A, B, Se!

Inför utställningen *A, B, Se!* arrangerades på initiativ av den medverkande konstnären Sara Lundberg workshop för fem- till sjuåringar som under ett par intensiva dagar den 1 och 8 juni fick skapa egna trähus till hennes del i utställningen. Utställningens vernissage den 13 juni innehöll också en workshop där barn och vuxna fick måla egna vernissagekort. Sagostunder hölls under utställningen och upptäcktsfärder hade utformats till var och en av de sex illustratörernas bildserier. Dessa började i utställningen men ledde vidare upp i museets samlingar.

Barnkalaset under Kulturkalaset

Göteborgs konstmuseum medverkade i Barnkulturårets tält med nio programpunkter under tre dagar, vilket lockade omkring tvåtusen barn och vuxna. Programpunkterna var Get activated. Konstbygge i samarbete med Konstpidemin och Göteborgs Konsthall och Sagoverkstad den 14 augusti, Fruktskulpturverkstad och Kryddmåleri i samarbete med Göteborgs skolkockar och sagostunder den 17 augusti samt Vykortsverkstad och sagostunder den 18 augusti.

Övrigt

Lördagsmys i verkstan för Wallenstams hyresgäster, 14 april

Visning & verkstad för Göteborgsoperan, 19 juni

Bildvisning och lerverkstad i lekterapin, Drottning Silvias barn- och ungdomssjukhus, 30 oktober

Bjudvisningar bland annat för finska förläggare, 28 september, Vuxenskolans ”medspråkare”, 18 oktober och tyska researrangörer, 14 december

Get Activated under Kulturkalaset.

Verkstad i Mitt konstmuseum.

SAMVERKAN

Museernas vårmöte

Intendent Philippa Nanfeldt medverkade tillsammans med museipedagog Håkan Strömberg från Göteborgs stadsmuseum på Museernas vårmöte med punkten Barn och museer på Världskulturmuseet den 29 mars.

En målad historia

Intendenten ingick i arbetsgruppen med forskare och intendenten från Göteborgs konstmuseum och Nationalmuseum som samarbetar inför en utställning och ett forskningsprojekt om svenskt historiemåleri under 1800-talet. Flera möten och ett par forskarseminarier hölls under året.

EVENEMANG

SEMINARIER

Museernas vårmöte. Samtidskonstens roll

Hörsalen 29 mars
Medverkande: Stina Edblom, intendent Göteborgs konsthall, Anna van der Vliet, curator Mobile Art Production, Torun Ekstrand, projektledare Art Line/ Blekinge museum, Moderator: Johan Pousette, Riksutställningar

Samtidskonst kommenterar, utmanar och ställer frågor om aktuella ämnen. Den är i ständig dialog med samhället och samtiden. Vilken betydelse har samtidskonsten? Hur arbetar museer och konstproducenter med konst som kan vara experimentell och politiskt brännbar?

Efter paneldebatten genomfördes tre visningar av Göteborgs konstmuseums samlingar och pågående utställningar: *Surrounding Bacon & Warhol* visades av intendent Per Dahlström, *Laurie Simmons* av konstpedagog Katarina Jansson Hydén och Skulpturhallen av enhetschef och intendent Anna Hyltze.

Vad hände egentligen på 80- och 90-talet? Svensk fotografi i förvandling

Hörsalen 20 september
Medverkande: Dawid (Björn Dawidsson), Hans Ekelund, Katarina Elfvén, Hans Hedberg, Patrik Karlström, Lasse Lindkvist, Tuija Lindström, Jan-Erik Lundström, Gertrud Sandqvist och Julia Tedorff

Seminarium om den svenska fotografiscenen under 1980- och 1990-talet. Seminariet var ett samarrangemang mellan Akademin Valand, Göteborgs konstmuseum och Hasselbladstiftelsen och är en del i Niclas Östlinds avhandlingsprojekt vid Konstnärliga fakulteten, Göteborgs universitet, *Från verklighet till ”verklighet” – en studie i svensk fotografi åren 1970–1995*.

Vad hände egentligen på 1970-talet? Svensk fotografi i förvandling

Akademin Valand 29 november
Medverkande: Ulf Bjereld, Lena Boëthius, Monica Englund, Joanna Helander, Jens S. Jensen, Björn Rantil, Johan Öberg och Niclas Östlind

Seminarium om den svenska fotografiscenen under 1970-talet. Seminariet var ett samarrangemang mellan Akademin Valand, Göteborgs konstmuseum och Hasselbladstiftelsen och är en del i Niclas Östlinds avhandlingsprojekt vid Konstnärliga fakulteten, Göteborgs universitet, *Från verklighet till ”verklighet” – en studie i svensk fotografi åren 1970–1995*.

Målerikonserveringsmöte 2012

Hörsalen 5 november
Medverkande: Göteborgs konstmuseum, Studio Västsvensk Konservering, Institutionen för Kulturvård, Hans Peter Hedlund målerikonservering, Skånes målerikonserveratorer, Stockholms målerikonservering, Kulturvård Christina Heberlein samt Riksantikvarieämbetet

Ett sextiototal konservatorer från hela landet träffades för att diskutera material och metoder inom målerikonservering. I fokus för seminariets föredrag stod

konsolidering av färgskikt med akryl- och vinyldispersioner. I slutet av mötet genomfördes en workshop.

FÖREDRAG VID GÖTEBORGS KONSTMUSEUM

Den livslånga leken

Förskollärare, forskare och författare Krister Svensson
Hörsalen 9 maj

Med anledning av Barnkulturåret 2012 föreläste Krister Svensson om olika historiska och filosofiska perspektiv på leken. Föreläsningen behandlade även dagens föreställningar om lekens betydelse.

A, B, Se!

Enhetschef och intendent Anna Hyltze
Hörsalen 26 september

Om arga pappor, osynliga flickor och bilderböcker för alla åldrar

Illustratör och författare Svein Nyhus
Hörsalen 3 oktober

En föreläsning med och om Svein Nyhus bildskapande. Nyhus representerar en del av den rika, experimentella bilderbokstraditionen i Norge och har fått särskild uppmärksamhet för samarbetet med Gro Dahle om en rad bilderböcker med psykologiska tabun.

Bertila – Barna Hedenhös och mycket mer

Kulturjournalist och författare Nisse Larsson
Hörsalen 24 oktober

En föreläsning om Bertil Almqvists bilderboksskapande och verksamhet som dagsverspoet, tidningstecknare och visdiktare.

FÖREDRAG FÖR KONSTMUSEETS VÄNNER

Vårens konstkurs på temat Konsthistoria och donationer innehöll följande föredrag i Hörsalen:

Renässans (sent 1400-tal–cirka 1600). På jakt efter idealet med nya perspektiv! Bildanalys genom tro, hopp, kärlek och myter

Konstpedagog Katarina Jansson Hydén
5 och 6 mars

Barock (1600–1750). Rubens pampiga verk och Rembrandts lågmälda måleri, teaterlika iscensättningar och symbolspäckade stilleben...

Intendent Philippa Nanfeldt
12 och 13 mars

Rokoko/klassicism. Peruker, siden och upplysningsideal. En berättelse kring två porträtt från 1700-talet

Enhetschef och intendent Anna Hyltze
19 och 20 mars

Romantik och realism (cirka 1810–1880). Naturmystik, stormande hav och brusande forsar, idyllisk folklöre, historiemåleri, borgare, spelsalar, fiskare och smeder

Koordinator Britt-Marie Widén
26 och 27 mars

Nordiskt sekelskifte/Irrblossen i själen. Olof Sager-Nelson och det nordiska sekelskiftet

Intendent Johan Sjöström
2 och 3 april

Modernism. Modernismen i Sverige med internationella influenser

Vikarierande intendent Maria Hallman
16 och 17 april

Efterkrigskonst. Om Marino Marini och hans ”Rytare” i Skulpturhallen

Intendent Per Dahlström
7 och 8 maj

Höstens konstkurs på temat Konst och konstnärer från när och fjärran innehöll följande föredrag i Hörsalen:

Mytisk och gåtfull? Om västerlandets intresse för Egyptens konst

Intendent Per Dahlström
24 och 25 september

Svenska konstnärer internationellt, historiskt perspektiv

Intendent Johan Sjöström
1 och 2 oktober

En fläkt från kontinenten. Konterfejare, spioner, slottsbyggare, stilbildare. Exempel på utländska konstnärers inflytande på svenskt konstliv genom tiderna

Intendent Philippa Nanfeldt
8 och 9 oktober

Härskarkonst. Symbolernas maktspråk

Vikarierande intendent Maria Hallman
15 och 16 oktober

Stilleben – med början under 1600-talet fram till idag

Koordinator Britt-Marie Widén
22 och 23 oktober

Mode och kläder inom konsten från 1600-tal till 1900-tal

Vikarierande föremålsregistrator Anders Svensson
5 och 6 november

En konservators bekännelse. Det var bättre förr! Konservering förr och nu, hur tacklar man utmaningen att bevara det förgängliga?

Konservator Petra Waern
12 och 13 november

FÖREDRAG UTANFÖR GÖTEBORGS KONSTMUSEUM

Jan Lööf – bildmakaren

Enhetschef och intendent Anna Hyltze
Dunkers kulturhus, Helsingborg 5 september

Anna Hyltze presenterade utställningen och Jan Lööfs konstnärskap för anställda vid kulturförvaltningen i Helsingborg.

Invigningstal till Jan Lööf – bildmakaren

Enhetschef och intendent Anna Hyltze
Dunkers kulturhus, Helsingborg 6 september

Anna Hyltze invigningstalade på vernissagen för *Jan Lööf – bildmakaren* när utställningen, som producerats av Göteborgs konstmuseum, visades i Helsingborg.

Specialvisning av Jan Lööf – bildmakaren

Enhetschef och intendent Anna Hyltze
Dunkers kulturhus, Helsingborg 7 september

Utställningssamtal mellan konstnären Jan Lööf, Anna Hyltze och Charlotta Jönsson, producent Dunkers kulturhus.

VERNISSAGER

Laurie Simmons

Stenahallen 3 mars

Välkomsttal av museichef Isabella Nilsson, invigningstal av Patrik Amsellem, museichef vid Skissernas museum i Lund samt utställningspresentation av intendent Johan Sjöström.

Surrounding Bacon & Warhol

Etagerna 17 mars

Välkomsttal av museichef Isabella Nilsson, invigningstal av Gunnar B. Kvaran, direktör för Astrup Fearnley Museet i Oslo samt utställningspresentation av intendent Per Dahlström.

A, B, Se! Barnboksbilder ur Göteborgs konstmuseums samlingar

Stenahallen 13 juni

Välkomsttal och utställningspresentation av enhetschef och intendent Anna Hyltze och intendent Philippa Nanfeldt samt invigningstal av Margaretha Dahlström, ordförande för Barnboksbildens Vänner.

Klara Kristalova

Etagerna 1 september

Välkomsttal av museichef Isabella Nilsson och invigningsstal av Ingrid Elam, dekan Konstnärliga fakulteten vid Göteborgs universitet. Enhetschef och intendent Anna Hyltze presenterade utställningen.

I dialog med samlingarna. Jesper Norda och Eliana Ivarsdotter Haddad

Våning fem 5 oktober

Välkomst- och invigningstal av museichef Isabella Nilsson.

August Strindberg

Stenahallen 24 november

Välkomsttal av museichef Isabella Nilsson och invigningstal av Anna Takanen, konstnärlig ledare och vice VD vid Göteborgs Stadsteater, regissör och skådespelare. Intendent Per Dahlström presenterade utställningen.

PROGRAMVERKSAMHET

Visuella klanger

Våning sex 7 mars

Fyra studenter från Improvisationsprogrammet vid Högskolan för scen och musik lät sig inspireras av bilder från 1900-talets första hälft. Konserten var en redovisning av ett ensembleprojekt som letts av Anders Hagberg, lärare vid Högskolan för scen och musik.

Kulturnatta

Våning fem och Skulpturhallen 12 oktober

Poesiuppläsning av Lina Ekdahl och Kennet Klemets Sötbox (Gustav Lejelind och Lina Nilsson) + Emma Augustsson, lo-fi klassisk gitarr och visulas

Klara Kristalova. Filmvisning

Hörsalen 13 oktober

Premiärvisning av K-specials dokumentär om konstnären Klara Kristalova i samarbete med Sveriges Television. Dokumentärfilmaren Bengt Bok gav en introduktion till arbetet bakom filmen. Bok har tidigare gjort de uppmärksammade filmerna Herr och Fru Konst om Karin Mamma Andersson och Jockum Nordström och *I det vita rummet* om Gunnel Wåhlstrand.

Vilka melodier och klanger kan konsten inspirera till? Saxofoner, klarinetter, flöjter och konst!

Entrén, trappan upp till Skulpturhallen, Skulpturhallen och övre etage 24 oktober

Studenter i improvisationsmusik utgick från platsen, rummet och konstverken i konserten som leddes av Anders Hagberg, lärare i improvisation vid Högskolan för scen och musik.

Klara Kristalova. Konstnärssamtal

Mellanetaget 7 november

Ett samtal mellan Mårten Medbo och Klara Kristalova kring arbetsmetoder, tolkningar och materialets betydelser. Medbo är konstnärlig doktorand i konsthantverk vid Högskolan för design och konsthantverk i Göteborg och forskar bland annat om lerbaserad kommunikation.

Skådespelarstudenter tar Strindbergutställningen i besittning

Stenahallen 28 november, 5 och 12 december

I tre föreställningar tolkade studenter från Skådespelarlinjen konstverk, brev och annat material under ledning av Peter Melin i ett samarbete med Högskolan för scen och musik.

INFORMATION OCH MARKNADSFÖRING

Avdelningen består av en informatör och en marknadsförare, vilka ansvarar för planering och genomförande av kampanjer vid större utställningar, marknadsföring av museets samlingar, programverksamhet och övrig riktad verksamhet. Avdelningen arbetar även med intern information, ansvarar för museets webbplats samt presskontakter och annonsering.

MEDIA

Kontinuerlig mediebevakning görs av företaget Info-paq där rapporter skickas ut månad för månad. Även blogginlägg och övrig webbpublicering registreras.

Göteborgs konstmuseum har under 2012 haft en mycket bra medi-
etäckning med 517 publicerade artiklar. Fördelningen på artiklar i olika
typer av press ser ut enligt följande: Storstadspress (129), prioriterad
landsortspress (188), landsortspress (128), fackpress (39), populärpress
(31), nyhetsbyråer (2). Exempel på storstadspress som bevakat mu-
seet under året är *Dagens Nyheter*, *Göteborgs-Posten*, *Metro*, *Svenska
Dagbladet* och *Dagens Industri*. Utöver antal artiklar i tryckt press har
Göteborgs konstmuseum också haft 641 digitala träffar (blogginlägg och
övrig webbpublicering).

ANNONSERING

Annonsering har bland annat skett i dagspress, riktade magasin inom
konst och design samt turism.

Exempel på annonsering i dagspress: *Göteborgs-Posten*, *Metro*.

Populärpress: *Paletten*, *Konstperspektiv* och *Nöjesguiden*.

Övrigt/turism: Eniro, Resmål, Turistkartan Göteborg, Stena Lines turist-
karta, GuestCard, Kupé.

Göteborgs konstmuseum syns även i ett antal kalendarier som goteborg.
com, Svenskt kulturarv, Artlover, Konst i Göteborg, GP Guiden samt
Konstkalendern.

Webbplats

Under 2012 hade Göteborgs konstmuseums webbplats 110 350
unika träffar.

MARKNADSFÖRING

Marknadsföring av årets nio utställningar innefattar utskick av vernis-
sagekort, digitala nyhetsbrev, digitala utskick till högskolor och univer-
sitet inom fältet konst och kultur, inlägg på Facebook, uppdatering av
hemsida och plasmaskärm i entrén samt annonsering i dagstidningar
och riktade magasin. 434 programpunkter har marknadsförts på hem-
sida och plasmaskärm men även genom uppdatering på Facebook samt
annonsering. Under utställningarna *Surrounding Bacon & Warhol* och
August Strindberg genomfördes extra satsningar på information och
marknadsföring.

Surrounding Bacon & Warhol

Utställningen marknadsfördes utomhus genom fasadvepa, kampanj
i lokaltrafiken, plasmaskärmar i centrum och Landvetter samt eurosized-
affischer i centrum. Information om *Surrounding Bacon & Warhol* gavs
också genom distribution av flyers och affischer till bibliotek och kulturhus
i Göteborg. I tryckta medier marknadsfördes utställningen i *Göteborgs-*

Annons för *Surrounding Bacon & Warhol* i Kupé.

Annons för *August Strindberg* i Kupé.

Posten och andra dagstidningar i Västra Götalands-
regionen, *Konstperspektiv*, *Kupé*, *Metro*, *Metro
student*, *The New Face of Gothenburg*, *Nöjesguiden*,
Supermarket 2012, *Upptäcktsresan* samt *Resmål*. Ett
samarbete med Göteborg & Co resulterade i digitala
infartsskyltar, synlighet på goteborg.com och skylt-
ning på Göteborgs turistbyrå.

August Strindberg

Utställningen marknadsfördes utomhus på fasad-
vepa samt genom en kampanj i lokaltrafiken. Via
distribution av affischer till bibliotek och kulturhus
i Göteborg. I tryckta medier marknadsfördes utställ-
ningen i *Göteborgs-Posten*, *Kupé*, *Metro*, *Paletten*
och *Resmål*.

FORSKNING

Under året har forskningen främst inriktats mot
att slutföra infrastrukturprojektet Tillgängliggjord
beståndsdatabas samt att färdigställa och distribuera
Skiascope 5. Ett nytt forskningsprojekt om historie-
måleri har påbörjats.

SKIASCOPE

Det mest omfattande numret hittills av skriftserie
Skiascope gavs ut i juli. Publikationen, som är num-
mer 5 i serien, är resultatet av ett forskningsprojekt
om förvärvshistorik vid Göteborgs konstmuseum.
I numret, med underrubriken *Fådda och försmådda*.
Samlingarnas historia vid Göteborgs konstmuseum,
undersöks från olika infallsvinklar hur museer för-
värvar konst och vad de sedan gör med den. Vad styr
inköp och donationer vid ett konstmuseum? Och hur
styr förvärven museets framtida handlingsutrymme?

Samlingen är inte bara en uppsättning artefakter
utan också en mental bild. Men museernas självbild
står inte alltid i överensstämmelse med hur samling-
arna ser ut. Dagens konstmuseer verkar på en global
marknad där de tävlar om publikens och sponso-
rernas gunst. Att stärka sina samlingar upplevs som
angeläget. Men vad händer när samlingen växer ur
museets kostym och blir större än vad som är hanter-

bart? Ser vi idag början till upplösningen av konst-
museet som idé, eller går konstmuseet bara in
i en ny fas där samlingen får förnyad aktualitet då
den görs tillgänglig via webben?

Texterna i *Skiascope 5* tar sin utgångspunkt i olika
delar av Göteborgs konstmuseums samling, men
diskussionen sträcker sig bortom detta exempel till
att beröra konstmuseisamlingar som fenomen. Bland
skribenterna finns, förutom redaktörerna forskare
Kristoffer Arvidsson och professor Jeff Werner, konst-
vetarna Hans-Olof Boström, Camilla Hjelm och
Ludwig Qvarnström, poeten och bokhandlaren Bue
Nordström samt Birgitta Flensburg, tidigare chef vid
Göteborgs konstmuseum. Texterna behandlar musei-
samlingar ur ett teoretiskt perspektiv, förvärvshisto-
rik, Fürstenbergsska samlingen, Werner Lundqvists
samling, den danske poeten och mystikern Ole Kruse
och det brödraskap i Örgryte som spelade en intres-
sant roll i museets utveckling, Hjalmar Gabrielsons
självpporträttsamling, grafiksamlingen samt verklighe-
ten bakom epitetet "donationernas museum".

FORSKNINGSPROJEKT

Tillgängliggjord beståndsdatabas

Forskningsavdelningen har under året främst arbetat
med infrastrukturprojektet Tillgängliggjord bestånd-
databas, finansierat av Riksbankens Jubileumsfond.
Projektet, som är ett samarbete mellan Göteborgs
konstmuseum och Röhsska museet med Göteborgs
konstmuseum som anslagsförvaltare och Kristoffer
Arvidsson som projektledare, syftar till att åstad-
komma en sökbar katalog över museets samlingar
tillgänglig via nätet. Katalogen ska, förutom grun-
dinformation som konstnärens namn, verkets titel,
tillkomstår, teknik och mått, innehålla en fullständig
dokumentation med pedagogiska texter om verken,
konstnärsbiografier, utställningshistorik och littera-
turhänvisningar, proveniens och signeringar.

Då samlingen spänner över omkring 70 000 verk
är detta ett mycket omfattande arbete som måste
delas upp i etapper. Detta projekt har inriktats mot
målerisamlingen, mer specifikt mot Fürstenbergsska
samlingen. Projektet har inte räckt till att täcka in
hela Fürstenbergsska samlingen men en stor del av de

223 verken i samlingen har dokumenterats och beskrivits av forskaren. Där till har verk utanför Fürstenbergsska samlingen, som bedömts som särskilt betydande, beskrivits.

Arvidsson har skrivit texter om verken och lagt in litteraturreferenser och utställningshistorik i databasen samt granskat och kompletterat andra uppgifter om verken som tillkomstår och proveniens. Där texter om verken, vilka bedömts kunna fungera i sammanhanget, funnits sedan tidigare har dessa använts med författarens godkännande. Detta gäller texter av tidigare museichef docent Björn Fredlund och tidigare intendent Ingmari Desaix.

Totalt har 483 texter lagts in i databasen. 172 av dessa har skrivits tidigare och nu lagts in i databasen efter viss redigering, närmare bestämt 14 texter av Per Dahlström, 81 av Ingmari Desaix, 56 av Björn Fredlund och 21 av Anna Hyltze. Kristoffer Arvidsson har inom projektet författat 81 konstnärsbiografier och 230 texter om verk i samlingen, vilka lagts in i databasen.

Svenskt historiemåleri under 1800-talet

Under året har ett forskningsprojekt om Svenskt historiemåleri under 1800-talet initierats. I samband med att Nationalmuseum i Stockholm stänger för ombyggnad och renovering 2013 finns möjligheter för Göteborgs konstmuseum att låna verk ur deras samlingar. Båda museer ser detta som ett tillfälle för intensifierat samarbete, vilket bland annat kommer att resultera i en utställning och ett forskningsprojekt om svenskt historiemåleri under 1800-talet. Temat bedöms ha potential att fånga upp väsentliga frågor om såväl konst och bild som svenskhet och historia. Dessutom kan ämnet intressera en bred publik. Inte minst kommer utställningen att vara lämplig för besökande skolklasser.

Historiemåleri var en framträdande genre i 1800-talets konstliv – rankad som den mest betydande i tidens genrehierarki, vilken upprätthölls inte minst genom konstakademiernas undervisningspraktik. Med opponenternas krav på reformering av Akademiens undervisning under 1880-talet och modernismens intåg i början av 1900-talet kom historiemåleriet allt mer att betraktas som en föråldrad genre. Som en följd härav har historiemåleriet haft en marginaliserad position i konsthistorieskrivningen och sällan uppmärksammats genom utställningar på museerna.

1800-talets konst och konstsyn har varit föremål för ny forskning och mindre fördomsfull behandling de senaste decennierna. Samtidigt har samtidskonsten åter närmat sig narrationen. Ändå har historiemåleriet förblivit tämligen osynligt, trots att det upptar en stor plats i ett kollektivt medvetande. Med projektet vill vi visa bilder som sällan visats, söka ny kunskap och anlägga nya perspektiv på materialet som ställer det i relation till en vidare visuell kulturproduktion, inkluderande film och krigsfotografi från senare tid.

Utställningen kommer att visas vid Göteborgs konstmuseum våren och

Skiascope 5.

sommaren 2014. Inför utställningen genomförs ett forskningsprojekt med externa forskare. Resultaten av detta kommer att redovisas dels i utställningen, dels i en forskningsbaserad katalog. Intendent Per Dahlström kommer att vara huvudcurator för utställningen medan forskare Kristoffer Arvidsson kommer att vara huvudredaktör för katalogen. I museets arbetsgrupp ingår även museichef Isabella Nilsson, intendent och enhetschef Anna Hyltze och intendent Philippa Nanfeldt.

De medverkande externa forskarna är: Tomas Björk, professor vid konstvetenskapliga institutionen, Stockholms universitet, Peter Ericsson, universitetslektor vid historiska institutionen, Stockholms universitet, Maria Görts, universitetslektor bildproduktion, Högskolan Dalarna, Mats Jönsson, docent i filmvetenskap, Lunds universitet, Astrid von Rosen, lärare och forskare i konst- och bildvetenskap vid Institutionen för kulturvetenskaper, Göteborgs universitet samt Louise Wolthers, forskare vid Hasselblad Center, Göteborg.

SEMINARIER

Ett seminarium hölls vid Moderna Museet med utgångspunkt i forskningsprojektet *Representation och regionalitet. Genusstrukturer i fyra svenska konstmuseisamlingar*, som publicerades i Kulturrådets skriftserie *Kulturpolitisk forskning* nr 3 2011. Tidigare forskningsledare Jeff Werner var en av redaktörerna för boken och Göteborgs konstmuseum ett av de fyra undersökta museerna. Forskarna professor Jeff Werner och fil dr Martin Sundberg, assisterande professor Andrea Kollnitz samt lektor Eva Zetterman höll föredrag utifrån sina texter i boken. Därefter hölls en paneldiskussion med museicheferna Daniel Birnbaum, Moderna Museet, Isabella Nilsson, Göteborgs konstmuseum och Cecilia Widenheim, Malmö konstmuseum, med kulturskribenten Ulrika Milles som moderator.

SAMVERKAN

Forskare Kristoffer Arvidsson deltog i möte vid Nationalmuseum om samarbete kring kommande utställning och forskningsprojekt om svenskt historiemåleri i Stockholm den 31 januari och 23 oktober. Den 26 november hölls ett möte med forskargruppen vid

Göteborgs konstmuseum.

Arvidsson deltog i möten inom ramen för Niclas Östlinds avhandlingsprojekt vid Konstnärliga fakulteten, Göteborgs universitet och hans kommande utställning vid Göteborgs konstmuseum och Hasselblad Center den 23 april, 14 maj, 28 augusti och 17 december. Arvidsson deltog även i Östlinds textseminarium vid Akademin Valand 19 december.

Arvidsson tog den 11 september emot doktoranden Charlotta Nordström från Stockholms universitet som skriver om medaljongerna till Per Hasselbergs takgrupper i Fürstenbergsska galleriet.

Anna Maria Pennonen, som ville studera verk av finska konstnärer i Düsseldorf under 1800-talet, togs emot av forskningsavdelningen den 18 september.

Arvidsson och intendent Per Dahlström hade möte med Dag Sveinar, direktör för F 15 i Moss i samband med eventuellt samarbete om forskningsprojekt om Edvard Munch i Göteborg den 1 oktober och Moss den 12 december.

Den 15 oktober träffade Arvidsson konstnären Anthony Marcellini inför hans utställning vid Göteborgs konsthall som bygger på arkivmaterial ur konsthallens historia.

Under en resa till London den 2–11 november inom Sixtens Strömboms stipendium hade Arvidsson möten med Christopher Griffin, forskare vid Tate Gallery och Marika Spring, forskningsledare vid National Gallery (Resan beskrivs i bilaga).

Forskningsavdelningen har deltagit vid det återkommande museiseminarier vid Institutionen för Kulturvetenskaper, Göteborgs universitet.

RUTINER

Forskningsavdelningen har verkat för att dokumentation av utställningar och utlån ska registreras i databasen så att utställningshistoriken automatiskt kompletteras efterhand. Under året har rutiner för detta implementerats, vilket resulterat i en stärkt dokumentation av museets verksamhet.

Årstryck

Under 2012 upprätthölls den av forskningsavdelningen initierade produktionen av årstryck, det vill säga tryckta årsberättelser som på ett tillgängligt sätt

berättar om museets verksamhet. Årstrycket för 2011 redigerades av forskare Kristoffer Arvidsson i samverkan med museichef Isabella Nilsson och enhetschef och intendent Anna Hyltze med assistans av museets medarbetare. Med årstrycket för 2011 togs ett nytt steg mot ökad transparens och förstärkt dokumentation då bilder på samtliga nyförvärv publicerades.

PUBLIKATIONER

KATALOGER

Laurie Simmons. Red, Yellow and Blue, redaktör Johan Sjöström, Göteborgs konstmuseum, texter av Isabella Nilsson och Åsmund Thorkildsen, Göteborg 2012, 104 s. ISBN 978-91-87968-78-5

Surrounding Bacon & Warhol, redaktör Per Dahlström, texter av Per Dahlström, Gunnar B Kvaran och Grete Årbu, Göteborgs konstmuseum, Göteborg 2012, 81 s. ISBN 978-91-87968-77-8

August Strindberg, redaktör Per Dahlström, texter av Per Dahlström, Erik Höök, Agneta Lalander, August Strindberg och Göran Söderström, Göteborgs konstmuseum, Göteborg 2012, 66 s. ISBN 978-91-87968-81-5

Sten A Olssons Kulturstipendium 2012, redaktörer Magnus Haglund, Sara Michaëlsson och Johan Sjöström, texter av Madeleine Olsson Eriksson, Magnus Haglund och Sara Michaëlsson, Sten A Olssons Stiftelse för Forskning och Kultur och Göteborgs konstmuseum, Göteborg 2012, 175 s. ISBN 978-91-979978-1-2

BÖCKER

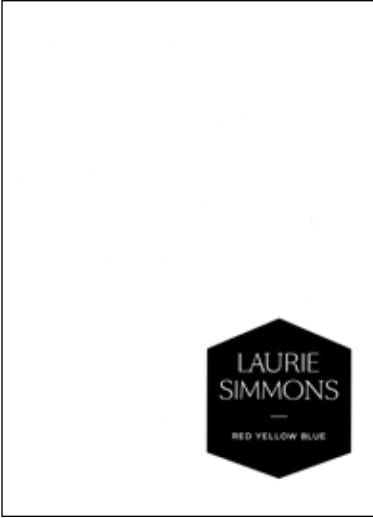
Skiascope 5. Fådda och försmådda. Samlingarnas historia vid Göteborgs konstmuseum/Received and Rejected. The History of the Collections at the Gothenburg Museum of Art, Göteborgs konstmuseums skriftserie/Gothenburg Museum of Art Publication Series, redaktörer Kristoffer Arvidsson och Jeff Werner, texter av Kristoffer Arvidsson, Hans-Olof Boström, Birgitta Flensburg, Camilla Hjelm, Bue Nordström, Ludwig Qvarnström och Jeff Werner, Göteborgs konstmuseum, Göteborg 2012, 584 s. ISBN 978-91-87968-79-2

ÖVRIGT

Göteborgs konstmuseum. Årstryck 2011, huvudredaktör Kristoffer Arvidsson, medredaktör Anna Hyltze och Isabella Nilsson, Göteborgs konstmuseum, Göteborg 2012, 60 s. ISSN 0432-126X

Katalog. *Sten A Olssons Kulturstipendium 2012.*

Katalog. *Laurie Simmons.*

BIBLIOTEK

Göteborgs konstmuseum har en unik samling konstilliteratur. Beståndet har byggts upp genom gåvor, inköp och utbyte av utställningskataloger med museer världen över. För närvarande sker utbyte med 167 museer. Under året har *Stena 15, 1996–2011. Sten A Olssons Kulturstipendium 2011* och *Skiascope 5. Fådda och försmådda. Samlingarnas historia vid Göteborgs konstmuseum* skickats ut inom detta samarbete.

Bokbeståndet utökades under 2012 med omkring 170 titlar. De nya böckerna läggs sedan 2006 in i LIBRIS, vilket gör samlingen mer synlig. För närvarande har museet cirka 2 700 titlar registrerade där. Biblioteket är främst en resurs för museets personal men bibliotekarien besvarar förfrågningar via telefon och e-brev. Forskare, och om särskilda skäl föreligger även andra externa personer, kan efter överenskommelse få tillstånd att studera materialet på plats.

Göteborgs konstmuseum medverkar i museibiblioteksgruppen, ett samarbetsorgan för museibibliotek i Göteborg. Museet är därutöver medlem i konstabiblioteksförningen ARLIS/Norden och samarbetar med andra konstabibliotek, främst i Göteborgsregionen.

MUSEIBUTIK

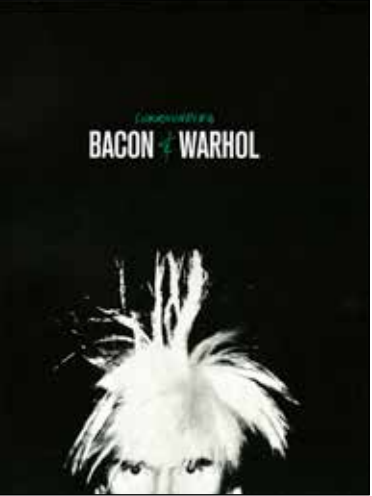
När *Frida Kahlo & Diego Rivera* respektive *Jan Lööf – bildmakaren* stängde under årets två första månader var kataloger samt andra böcker och produkter relaterade till de båda utställningarna så gott som slutsålda. Som ett resultat av den framgångsrika försäljningen i anslutning till dessa utställningar kom årets fem första veckor att stå för cirka en femtedel av årets totala omsättning.

Som vanligt stod det många i kö när museet öppnade bokrean den 22 februari. Butiken fick draghjälp av att museet öppnade utställningen *Surrounding Bacon & Warhol* i mars, då många besökare passade på att handla i butiken.

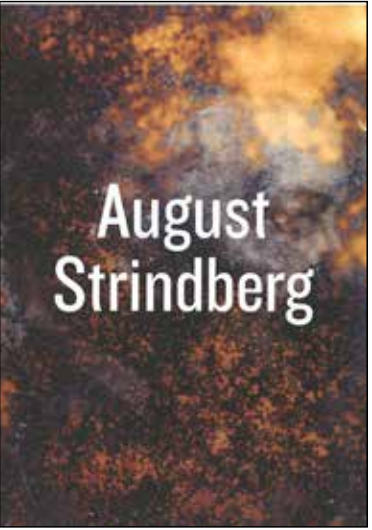
Under utställningen *A, B, Se!* erbjöd butiken ett ambitiöst sortiment riktat mot barn, vilket bidrog till en god försäljning under vår och sommar. Även museets öppethållande på måndagar under sommaren bidrog positivt till omsättningen.

Hösten och vintern kunde inte mäta sig med föregående år men de låga siffrorna kompenserades av en stark julhandel. Detta oavsett att butiken undergick en stor renovering under årets sista månad. Denna renovering var ett led i utbyggnaden av museibutiken som beräknas vara klar våren 2013.

Under 2012 hade museibutiken boksigneringar med de utställande konstnärerna Laurie Simmons och Klara Kristalova samt årets Hasselbladspristagare Paul Graham.

Katalog. *Surrounding Bacon & Warhol.*

Katalog. *August Strindberg.*

NYFÖRVÄRV TILL SAMLINGARNA

INKÖP

Björn Ahlgrensson (1872–1918)
Gråstämning uppe från höjderna, 1905, tempera på duk, GKM 2012-31
Inköpt på Stockholms Auktionsverk, 269 500 kr
Bild 1

Dawid (Björn Dawidsson, f 1949)
K1D7280, 2012, fotografi, GKM 2012-49
Inköpt från konstnären, 147 500 kr (för två fotografier i samma serie)
Bild 2
K1D7349, 2012, fotografi, GKM 2012-50
Bild 3

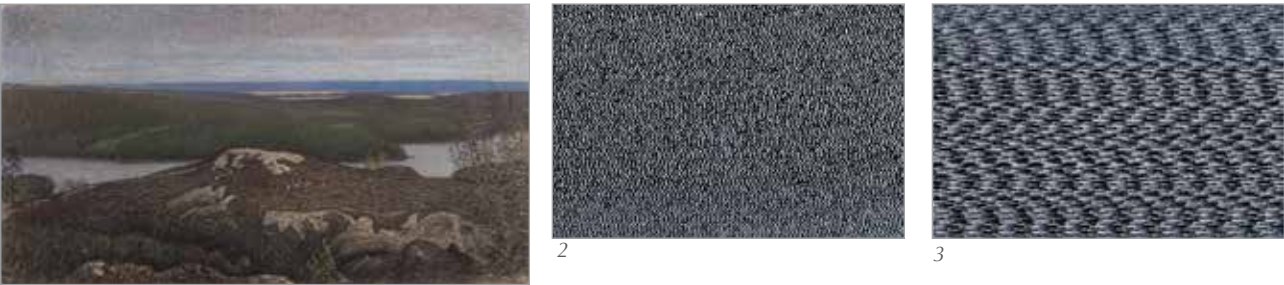
Carl Johan De Geer (f 1938)
Skända flaggan, 1967, färgserigrafi, provtryck, GKM 2012-34
Inköpt på Bukowskis auktioner, 43 350 kr
Bild 4

Siri Derkert (1888–1973)
Två och en kattunge, omkring 1930–1945, olja på duk, GKM 2012-10
Inköpt på Bukowskis auktioner, 45 900 kr
© Siri Derkert/BUS 2013
Bild 5

Roj Friberg (f 1934)
Ur Spöksonaten, 1988–1993, grafikmapp med 15 blad, färglitografi på papper, GKM 2012-21a-o
Inköpt från Siv Key Nilsson, 16 000 kr (för samtliga)
© Roj Friberg/BUS 2013
Bild 6–19

Felix Gmelin (f 1962)
Objects that Speak, 2010–2011, 3-kanalig video, GKM 2012-30
Inköpt genom Galerie Nordenhake, 150 000 kr
© Felix Gmelin/BUS 2013
Bild 20

Every Version is Part of the Myth, 2012, ljudfil, äldre radioapparat och bord, GKM 2012-29a-b
Inköpt genom Galerie Nordenhake, 50 000 kr
© Felix Gmelin/BUS 2013
Bild 21

Nanna Hänninen (f 1973)

Main Road E75 in Lapland, 2006, färgfotografi, C-print, GKM 2012-7

Inköpt från konstnären, 10 000 EUR

Bild 22

Lisa Jeannin (f 1972)

Fika, 1996, svartvitt silvergelatinfotografi på papper, GKM 2012-19

Inköpt genom Galleri Christian Larsen, 76 500 kr (för både GKM 2012-19 och GKM 2012-20a-b)

© Lisa Jeannin/BUS 2013

Bild 23

Lisa Jeannin (f 1972) och Rolf Schuurmans (f. 1972)

U-båt, 2011, metall, speglar, skumplast, GKM 2012-20a-b

© Lisa Jeannin/BUS 2013 och Rolf Schuurmans

Bild 24

Jonathan Josefsson (f 1978)

Matta nr 83, 2010, tuftad ull, GKM 2012-5

Inköpt från konstnären, 48 000 kr

© Jonathan Josefsson/BUS 2013

Anders Kristensson (f 1958)

Familjen Matsson, B&W Stormarknad, Göteborg, ur serien *Spår av en befolkning*, 1992, färgfotografi, C-print, GKM 2012-36

Inköpt på Bukowskis auktioner, 30 600 kr

Bild 25

Halmstaddraggare, Göteborg, ur serien *Spår av en befolkning*, 1992,

färgfotografi, C-print, GKM 2012-37

Inköpt på Bukowskis auktioner, 20 400 kr

Bild 26

Tyska ungkommunister, Hallandsåsen, ur serien *Spår av en befolkning*,

1993, färgfotografi, C-print, GKM 2012-38

Inköpt på Bukowskis auktioner, 17 850 kr

Bild 27

Maria Lindberg (f 1958)

en om dan, 1992, inkjetutskrift på papper, GKM 2012-11

Inköpt från konstnären, 27 000 kr

© Maria Lindberg/BUS 2013

Bild 28

Trying to make a better word, 2001, akryl på papper, GKM 2012-12

Inköpt från konstnären, 22 000 kr

© Maria Lindberg/BUS 2013

Bild 29

14

15

16

17

18

19

21

20

22

23

Somewhere over the rainbow, 2002, akryl och tuschpenna på papper, GKM 2012-13

Inköpt från konstnären, 27 000 kr

© Maria Lindberg/BUS 2013

Bild 30

Too late, 1995, akryl på papper, GKM 2012-14

Inköpt från konstnären, 27 000 kr

© Maria Lindberg/BUS 2013

Bild 31

Bloody face, 1999, akryl på papper, GKM 2012-15

Inköpt från konstnären, 21 000 kr

© Maria Lindberg/BUS 2013

Bild 32

Halva Tyskland, 2005–2011, färgfotografi, C-print, GKM 2012-16

Inköpt från konstnären, 26 000 kr

© Maria Lindberg/BUS 2013

Bild 33

Pojke med hund, 1989, lackfärg på plywoodpannå, GKM 2012-28

Inköpt på Stockholms Auktionsverk, 25 500 kr

© Maria Lindberg/BUS 2013

Bild 34

Tuija Lindström (f 1950)

Maria in an Arch, 1991, silvergelatinfotografi på papper, GKM 2012-39

Inköpt på Bukowskis auktioner, 31 875 kr

Bild 35

Gunnar Löberg (1893–1950)

Porträtt av pingvin, 1929, olja på duk, GKM 2012-27

Inköpt på Bukowskis auktioner, 133 875 kr

Bild 36

Lars Nilsson (f 1956)

Ur *Dandysviten* #16, 1988–1989, serigrafi i olja på tempera på duk,

GKM 2012-17

Inköpt på Bukowskis auktioner, 6 375 kr

© Lars Nilsson/BUS 2013

Bild 37

Ur *Dandysviten*, 1980-tal, serigrafi i olja på tempera på duk,

GKM 2012-18

Inköpt på Bukowskis auktioner, 12 750 kr

© Lars Nilsson/BUS 2013

Bild 38

24

25

26

27

29

28

30

31

33

32

34

35

36

Un-home-ly, 2008, bemålad plywood, GKM 2012-47a-d
Inköpt genom Galleri Andersson/Sandström, 33 338 kr
© Lars Nilsson/BUS 2013
Bild 39

Oskuldens tid, 2011, gips (Jesmonite), bemålat fiberglas och trä,
GKM 2012-48a-d
Inköpt genom Galleri Andersson/Sandström, 500 000 kr
© Lars Nilsson/BUS 2013
Bild 40

Maria Nordin (f 1980)
Pink Noise Series, 2012, akvarell på papper, GKM 2012-9
Inköpt genom Galleri Magnus Karlsson, 50 000 kr
© Maria Nordin/BUS 2013
Bild 41

Ellen Nyman (f 1971)
SPACECAMPAIGN Danish Election, 2002, DV, Quicktime-fil på hård-
disk, Apple ProRes, GKM 2012-23
Inköpt från konstnären, 90 000 kr
Bild 42

Jeff Olsson (f 1981)
Songs from the Swamp, 2010, kol, tusch och blyerts på papper,
GKM 2012-22
Inköpt från Joel Svensson, 31 000 kr, som bidrog med 5 000 kr då det
ursprungliga priset var 36 000 kr
Bild 43

Fredrik Raddum (f 1973)
The Child, 2003, målad polyester, GKM 2012-41
Inköpt genom Martin Asbæk Gallery, 50 000 DKK
Bild 44

Håkan Rehnberg (f 1953)
Untitled, 2011, olja på sandblästrat akrylglas, GKM 2012-8
Inköpt genom Galerie Nordenhake, 162 000 kr
Bild 45

Lars Siltberg (f 1968)
Candle flames modulated by soundwaves, 1998, video, GKM 2012-51
Inköpt från konstnären, 40 000 kr
Bild 46

37

38

39

40

41

42

43

44

45

Marie Sjölander (f 1954)

Utan titel, 2011, olja på plexiglas, textil, GKM 2012-1

Inköpt genom Galleri PS, 9 000 kr

© Marie Sjölander/BUS 2013

Bild 47

Utan titel, 2011, olja på plexiglas, textil, GKM 2012-2

Inköpt genom Galleri PS, 9 000 kr

© Marie Sjölander/BUS 2013

Bild 48

Utan titel, 2011, olja på plexiglas, textil, GKM 2012-3

Inköpt genom Galleri PS, 9000 kr

© Marie Sjölander/BUS 2013

Bild 49

Utan titel, 2011, olja på plexiglas, textil, GKM 2012-4

Inköpt genom Galleri PS, 9000 kr

© Marie Sjölander/BUS 2013

Bild 50

Annika Ström (f 1964)

Detta verk refererar till all manlig konst, 2005, akryl på papper,

GKM 2012-40

Inköpt på Bukowskis auktioner, 12 750 kr

© Annika Ström/BUS 2013

Bild 51

Lena Svedberg (1946–1972)

Utan titel, 1962–1972, blandteknik, tusch och collage på papper,

GKM 2012-35

Inköpt på Bukowskis auktioner, 25 500 kr

© Lena Svedberg/BUS 2013

Bild 52

Trine Söndergaard (f 1972)

Monochrome Portraits #1, 2008, färgfotografi, C-print, GKM 2012-42

Inköpta genom Martin Asbæk Gallery, 12 920 EUR (för alla)

Bild 53

Monochrome Portraits #3, 2008, färgfotografi, C-print, GKM 2012-43

Bild 54

Monochrome Portraits #7, 2008, färgfotografi, C-print, GKM 2012-44

Bild 55

Monochrome Portraits #8, 2008, färgfotografi, C-print, GKM 2012-45

Bild 56

Monochrome Portraits #20, 2008, färgfotografi, C-print, GKM 2012-46

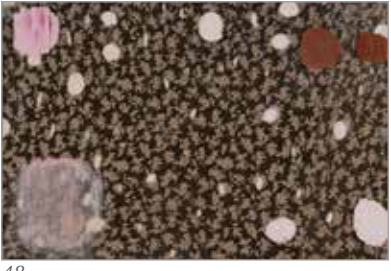
Bild 57

46

47

48

51

49

50

52

53

54

GÅVOR

Ingrid Eriksson (1949–2009)
Alla mot alla, bordtennisbord, matta, racketar och bollar, GKM 2012-6
Gåva av Kjell Eriksson
© Ingrid Eriksson/BUS 2013

Ann Eringstam (f 1977)
Falling down 5, 2008, färgfotografi, C-print, GKM 2012-25
Gåva av Joel Svensson
© Ann Eringstam/BUS 2013
Bild 58

Annika von Hausswolff (f 1967)
Spöke, 2000, färgfotografi, C-print, GKM 2012-26
Gåva av Lisa Persdotter med familj samt Föreningen Konstmuseets vän-
ner i Göteborg med anledning av vänföreningens 70-årsjubileum
Bild 59

Monika Larsen Dennis (f 1963)
Kysen, 2005, marmor, GKM 2012-24
Gåva av familjen Hobohm-Hielte samt Föreningen Konstmuseets vänner
i Göteborg med anledning av vänföreningens 70-årsjubileum
© Monika Larsen Dennis/BUS 2013
Bild 60

Ragnar Sandberg (1902–1972)
Pojke i basker, 1930-tal, olja på duk, GKM 2012-33
Gåva av Astrid Svenssons dödsbo
© Ragnar Sandberg/BUS 2013
Bild 61

Anna Clara Tidholm (f 1946)
Kaspers alla dagar, 1994, färgpennor, akvarellfärg, blyerts och tusch på
papper, BBV 1-16/2012
Gåva av Barnboksbildens vänner 2012
Bild 62–77

55

56

57

58

60

59

61

SAMMANLAGDA FÖRVÄRV

Totalt antal förvärvade verk: 51
Inköp: 45
Gåvor: 6
Antal konstnärer: 31
Antal verk av kvinnliga konstnärer: 30
Antal verk av manliga konstnärer: 22
Antal kvinnliga konstnärer: 16
Antal manliga konstnärer: 15
Måleri: 19
Fotografi: 17
Teckning: 2
Grafik: 2
Rörlig bild: 3
Skulptur: 5
Installationer: 2
Textil: 1

FÖREMÅLSREGISTRERING

I augusti lanserades webbkatalogen Sök i samlingen, som gör delar av museets samlingar tillgängliga via nätet. Föremålsregistratorn har arbetat med att utveckla och anpassa systemet för museets behov före lansering. Alla poster har granskats innan de publicerats i webbkatalogen. Parallellt med lanseringen av Sök i samlingen har ett utvecklingsarbete bedrivits för att förbättra rutiner för registrering och kontroll av samlingarna.

MuseumPlus

Utveckling och optimering av museets databassystem MuseumPlus, som installerades 2010, har fortlöpt under året. Vikarierande föremålsregistrator och databasansvarig Anders Svensson har utbildat museets personal i systemet. Under året sammanställdes också instruktioner för hur man söker i databasen, sammanställer föremålsgrupper, registrerar utställningar samt ändrar placering av verk.

eMuseumPlus

Fokus har riktats mot att utveckla webbversionen eMuseumPlus inför lanseringen av Sök i samlingen. Detta arbete har bestått i att åtgärda fel och att få systemet att hämta och redovisa information från databasen på ett fungerande sätt. Förberedelserna gjordes i nära samarbete med Zet-

62

63

64

65

66

67

68

69

70

71

72

73

74

75

76

77

com, företaget som utvecklar systemet, men även med Röhsska museet som använder samma databas som Göteborgs konstmuseum. En synkroniseringsserver installerades i Göteborg och från denna kopieras data från skyddade servrar till servrar som administreras av Zetcom.

På öppningsdagen av Göteborgs kulturkalas den 13 augusti lanserades Sök i samlingen för allmänheten och under hösten 2012 fortsatte arbetet med att publicera fler verk och mer information i webbkatalogen.

Tjänsten är en sökbar katalog över museets samling. Initialt publicerades ett urval av omkring 700 verk. Därefter kommer webbkatalogen successivt att utökas med nya verk. På sikt kommer katalogen även att finnas i en engelskspråkig version.

I webbkatalogen kan besökaren:

- söka i samlingen efter konstnärer och konstverk
- få en historisk överblick över samlingen genom en tidslinje där 65 av museets främsta verk finns inlagda med bild
- navigera genom museets trettiotal salar med en karta över byggnaden och få fram interiörbilder, texter om salarnas tema samt en presentation av vilka konstverk som visas där för tillfället
- ta del av webbutställningar där enskilda delar av samlingen presenteras med text och en verklista varifrån besökaren kan klicka sig vidare till enskilda verkposter

I webbkatalogen presenteras museets konstverk med grunduppgifter som konstnär, titel, datering, teknik, mått och förvärvsuppgifter tillsammans med en bild av verket. I vissa fall finns även mer ingående uppgifter om signeringar, etiketter och andra markeringar på verken liksom proveniens men även utställningshistorik och litteraturreferenser. Till ett urval verk finns pedagogiska texter som beskriver och sätter in konstverken i sitt historiska sammanhang. Till varje konstnär sammanställs en konstnärsbiografi som ger ytterligare förståelse för bakgrunden till konstverken i samlingen. Antalet texter om verk, liksom antalet konstnärsbiografier, utökas kontinuerligt. Informationen om varje verk motsvarar en resonerande katalog, med skillnaden att denna finns i digital form och därmed kontinuerligt kan uppdateras.

Vid lanseringen av Sök i samlingen öppnades också två webbutställningar, exklusiva för hemsidan. Dessa var Fürstenbergska samlingen och Edvard Munch: Grafik ur museets samlingar.

Konservator Malin Borin arbetar med värme på lågtrycksbord för att fästa fläggande färg på Wildersplads av Erik Hoppe (GKM 1700).

Konserveringsarbeten 2012			
Accessionsnr	Konstnär	Kondition	Åtgärd
GKM 1279	Almqvist, Ester	Skiktlyftningar	Konsolidering
F 10	Birger, Hugo	Skiktlyftningar, färgbortfall	Konsolidering, retuschering
GKM 1591	Canogar, Rafael	Skiktlyftningar, färgbortfall	Konsolidering
GKM 1093	Dahl, J C	Skiktlyftningar, färgbortfall	Konsolidering, retuschering
GKM 1077	Dardel, Nils	Skiktlyftningar, färgbortfall	Konsolidering, retuschering
GKM 1458	Dardel, Nils	Skiktlyftningar, färgbortfall	Konsolidering, kittning, retuschering
GKM 2012-10	Derkert, Siri	Plandefekter, skiktlyftningar, färgbortfall	Plangöring, impregnering, kittning, retuschering
GKM 1813	Eldh, Hjalmar	Skiktlyftningar, färgbortfall	Konsolidering, retuschering
GKM 0965	Hjertén, Sigrid	Färgbortfall, missfärgade retuscher	Retuschering
GKM 0581	Krohg, Christian	Skiktlyftningar, färgbortfall	Konsolidering, retuschering
F 62	Krøyer, P S	Skiktlyftningar, plandefekter	Konsolidering, plangöring
GKM 0173	Krøyer, P S	Skiktlyftningar, bortfall	Konsolidering
F 88	Liljefors, Bruno	Skiktlyftningar	Konsolidering
GKM 1028	Nilsson, Axel	Skiktlyftningar, färgbortfall	Konsolidering, kittning, retuschering
GKM 0969	Nilsson, Vera	Skiktlyftningar, färgbortfall	Konsolidering, retuschering
GKM 0778	Nordström, Karl	Skiktlyftningar, färgbortfall	Konsolidering, retuschering
GKM 1202	Olsson Hagalund, Olle	Skiktlyftningar	Konsolidering
GKM 1619	Palm, Torsten	Skiktlyftningar, färgbortfall	Konsolidering, retuschering
GKM 0704	Ruijscher, Jan	Missfärgade retuscher	Retuschering
GKM 0308	Saloman, Geskel	Skiktlyftningar, färgbortfall	Konsolidering
GKM 1103	Sandberg, Ragnar	Bindemedelsnedbrytning, skiktlyftningar, färgbortfall	Konsolidering, retuschering
SK 250	Santesson, Ninnan	Sprickor, lösa delar	Sammanfogning, kittning
GKM 1885	Schiöler, Inge	Skiktlyftningar, ytsmuts	Konsolidering, yt rengöring
GKM 1924	Schiöler, Inge	Skiktlyftningar	Konsolidering
SK 818	Thurfjell, Johan	Krackelyr, bortfall i plastskikt	Regenerering plast, rekonstruktion
GKM 1424	Törnå, Oscar	Missfärgade retuscher	Retuschering

FOTOGRAFERING

Fotografen ansvarar för dokumentation av utställningar och hängningar, fotografering av verk i samband med bildbeställningar samt skanning och bildbearbetning. Bildbeställningar inkluderar fotografering av konstverk i samband med publikationer och pressbilder till utställningar, bilder av konst efter externa förfrågningar, besiktningsbilder och utlånsdokumentation, depositionsbilder och bilder till föreläsningar. Fotografen matar in komprimerade bilder i databasen MuseumPlus där de automatiskt visas i anslutning till varje post. Därutöver har fotografen ansvar för museets fotoarkiv, som innehåller bilder i olika format som papperskopior, negativ, diapositiv och digitala bilder.

Under året har fotografen arbetat på 25 procent inom infrastrukturprojektet Tillgängliggjord beståndsdatabas, finansierat av Riksbankens Jubileumsfond. I samarbete med forskare, konservator och tekniker har den Fürstenbergska samlingen och delar av målerisamlingen fotograferats. Verk i mindre format har fotograferats i fotoateljé medan större målningarna fotograferats på plats i sal eller i tillfälligt upprättad fotostudio i magasin. Inför fotografering har ramar plockats av för att ge bästa resultat. Även målningarnas baksidor har fotograferats för att dokumentera etiketter, signeringar och andra påskrifter. Bilddokumentationen har förts in i databasen MuseumPlus. Fotograferingsutrustningen har under året kompletterats med fotolampor.

KONSERVERING

Konserveringsavdelningen bevakar konstverkens kondition. Konservatorerna utför såväl preventiv som aktiv konservering av museets samlingar. Avdelningen hanterar verk som hängs i basutställningar eller tillfälliga utställningar, lånas ut eller deponeras utanför museet. Det preventiva arbetet innefattar att skapa förutsättningar för en god miljö i föremålsarkiv och utställningsrum för att förebygga nedbrytning. Det aktiva konserveringsarbetet innebär att skador åtgärdas. Därutöver arbetar konserveringsavdelningen med att tillgängliggöra information till allmänheten, bland annat genom enstaka ateljévisningar.

UTLÅN

Verk ur Göteborgs konstmuseums samlingar är efterfrågade av både nationella och internationella museer. Under året har 113 verk lånats ut och konditionsprotokoll har upprättats i samband med konditionsbesiktning. Genom användande av ändamålsenliga lådor och andra preventiva åtgärder förebyggs skador och nedbrytning under transport. Ett flertal verk som lånats ut har krävt aktiv konservering i olika omfattning och verk på papper har monterats med ny passepartout. Verk av Jarl Ingvarsson, Klara Kristalova, Jan Lööf och Ulf Rahmberg krävde specialtillverkade lådor som konstruktions-

ritades av konservator. Ett verk av Helene Billgren, ett verk av Edvard Munch och en serie verk med molnstudier av Johan Christian Dahl fordrade specialtillverkade ramar vilka utvecklades i dialog mellan konservator, intendent, tekniker och rammakare.

Långtidsutlånade eller deponerade verk iordningställdes av konservator. Samtliga utlånade verk återbesiktigas när de tagits tillbaka till museet.

UTSTÄLLNINGAR

Till museets utställningar lånas ofta verk in från andra institutioner eller privatpersoner. Tio utställningar har tagit konservatorerna i anspråk under år 2012. Till verk i utställningarna har konditionsprotokoll synats eller upprättats. Enstaka verk krävde aktiva konserveringsinsatser och andra verk mindre åtgärder som ny monteringsanordning eller annan förstärkning.

Med vissa utställningar följer kurirer som övervakar transport och installering. Under året tog konservatorerna emot sex kurirer. Konservatorerna har även bistått konstnärer som rest med utställningar.

DOKUMENTATION

Under året har särskild vikt lagts vid att förbättra möjligheterna att arbeta med digital visuell skadekartering i museets databas MuseumPlus. Detta arbete har underlättats av att trådlöst nätverk installerats i konserveringsateljén. Konservatorerna för in dokumentation om verkens tekniska uppbyggnad, kondition och åtgärdsbehov. Även bilder som tas i samband med konservering läggs in i MuseumPlus. Konserveringsposter till drygt 300 verk har upprättats. Detta arbete har möjliggjort genom extra förstärkning på 25 % inom infrastrukturprojektet *Tillgängliggjord beståndsdatabas*, finansierat av Riksbankens Jubileumsfond.

I samband med Museernas årsmöte i Göteborg under våren anordnades ett möte inom det nationella nätverket för MuseumPlus-användare. Detta följdes upp av ett möte i Stockholm under december. På dessa möten diskuterades bland annat vilka andra nationella och internationella databaser som MuseumPlus kan anslutas till för att öka tillgängligheten.

PREVENTIV OCH AKTIV KONSERVERING

Rengöring, mindre konserveringsåtgärder och ommontering med nya baksidesskydd och syrafria passepartouter hör till konservatorernas vanligaste arbete med museets konstverk. Ett hundratal verk har under året genomgått aktiv konserveringsåtgärd samt fått tillhörande konserveringsrapport över utförda åtgärder. Ett trettiotal av dessa har krävt mer genomgripande åtgärder (se förteckning). Som exempel kan nämnas skulpturen *Fyrvaktaren* av Johan Thurfjell, där ett arbete med regenerering av ett krackelerat plasticskikt genomfördes. Siri Dekerts *Två och en kattunge* och Erik Hoppes *Wildersplats* krävde omfattande arbete med konsolidering av flagande färgskikt genom impregnering av bindemedel från verkens baksida och behandling på värme- och lågtrycksbord. Även Ragnar Sandbergs *Cyklist* och Karl Nordströms *Dalgång* har genomgått betydande konsolidering då verken uppvisar bindemedelsnedbrytning och skiktseparationer.

Museets konservatorer har under året stått i kontakt med ett flertal europeiska museer i syfte att utveckla samarbeten kring bevarande av Pablo Picassos verk. Göteborgs konstmuseum äger bland andra *Akrobatfamilj*, ett verk av Picasso som är mycket känsligt och museet är därför intresserat av informationsutbyte kring lämpliga åtgärder.

NYFÖRVÄRV

Museets nyförvärvade konstverk besiktigas av konservator och uppgifter om material, teknik, mått, komponenter, installationsanvisningar, påskrifter och signaturer registreras i MuseumPlus. Stor vikt läggs vid den förebyggande konserveringen. Konstverken stabiliseras och får lämpliga skydd och förvaringslådor för att kunna visas och bevaras på ett bra sätt.

MAGASIN

Upphandling av magasin för barnboksbilder och för museibutiken har planerats.

Verk i magasin har under året inventerats. Rutiner för notering av verkens placering har förbättrats. I samverkan med Göteborgs Stads revision gjordes en stickprovskontroll av föremålsplacering med

resultatet att alla föremål fanns på angiven plats. För framtida säkring av inventariekontroll eftersträvas tillgång till MuseumPlus i magasin.

KLIMAT

Konservatorerna övervakar museibyggnadens klimat. Klimatmätare avläses kontinuerligt och skickas till klimatlaboratorium för kalibrering och underhåll. Klimatvärden registreras och lagras i en databas. Problem i överföring av klimatinformation från givare har krävt extra arbetsinsatser under året. En av salarna på våning sex har undersökts av fukttekniker från WSP-Group. Undersökningen finns dokumenterad i rapporten *Klimat i yttervägg, plan 6, Göteborgs konstmuseum*. Den riskanalysrapport som sammanställdes år 2010 med hjälp av Higab, Göteborg Energi och WSP-Group har reviderats under året. En pärm för akutinsatser har sammanställts.

SAMVERKAN

Göteborgs konstmuseum har ett fördjupat samarbete med Nationalmuseum och Röhsska museet kring utformning av modulen för konserveringsdokumentation i MuseumPlus. Under året har en gemensam träff genomförts i Stockholm.

Göteborgs Konsthall har anlitat konservator från Göteborgs konstmuseum ett femtontal timmar inför utställningar, bland annat för utställningen *Chitra Ganesh. She, the question*.

Konservatorerna har haft 12 föredrag, totalt 29 timmar, för allmänhet och studenter från Institutionen för Kulturvård samt Institutionen för Kulturvetenskaper, båda vid Göteborgs universitet. I föreläsningar för studenter ingår laborationer, studieuppgifter och examination. Två praktikanter har fått handledning av konservator under fem veckor förutom extern handledning vid uppsatsarbete som berör konstmuseets samlingar och konservatorsutbildning. Samarbetet med Institutionen för kulturvetenskaper har utvecklats genom studieenkäter.

Nätverket för anställda som arbetar med samlingar vid kulturförvaltningens museer har under året haft två träffar, en vid Göteborgs stadsmuseum då magasinprojektet Polstjärnan presenterades samt en vid Göteborgs konstmuseum då klimatanläggning och klimatmätning förevisades. Årets studiebesök gick till det nybyggda Landsarkivet i Göteborg, vilka informerade om den komplicerade byggprocess med omfattande sprängningsarbete som genomförts. Besöket gjordes i december och kommer att dokumenteras i rapporten *Studiebesök vid Landsarkivet i Göteborg 2012*. Nätverket för samlingar har bildats för att öka kvaliteten och vitalisera arbetet med museisamlingar inom kulturförvaltningen.

Konservatorer vid Göteborgs konstmuseum har besökt *Studio Västsvensk Konservering* och dess papperkonservatorsateljé inför upprustning av papperskonservatorsateljén på Göteborgs konstmuseum.

MÅLERIKONSERVATORSMÖTE 2012

Under 2012 träffades Sveriges målerikonservatorer till ett större samlat seminarium om material och metoder inom målerikonservering. Mötet arrangerades av Göteborgs konstmuseum och ett sextotal konservatorer från hela landet deltog.

I fokus för seminariets föredrag låg konsolidering av färgskikt med akryl- och vinyldispersioner. Föreläsarna kom från Göteborgs konstmuseum, Studio Västsvensk Konservering, Institutionen för Kulturvård, Hans Peter Hedlund målerikonservering, Skånes målerikonservatorer, Stockholms målerikonservering, Kulturvård Christina Heberlein samt Riksantikvarieämbetet. I slutet av mötet genomfördes en workshop.

IN- OCH UTLÅN

INLÅN

Göteborgs konstmuseum har under verksamhetsåret 2012 lånat in verk till utställningar från museer, gallerier, stiftelser, företag och privatpersoner. Verksamheten kräver en upparbetad logistik och ställer specifika krav på klimat och säkerhet. Följande redogörelse rör inlån av verk till utställningar som öppnat eller avslutats under året.

JAN LÖÖF – BILDMAKAREN

17 september 2011–5 februari 2012

Antal verk: 105 (verk på papper, samt modeller)

Antal långivare: 3

Till utställningen fanns två privata långivare, övriga verk lånades från konstnären.

VILHELM HAMMERSHØI

24 september 2011–2 september 2012

Antal verk: 7

Antal långivare: 2

Som ersättningsverk för utlån av Peder Severin Krøyers *Hipp, Hipp, Hurra! Konstnärsfest på Skagen* till Den Hirschprungske Samling, Köpenhamn och till

Skagens Museum lånade Göteborgs konstmuseum under cirka ett års tid in fyra verk av Vilhelm Hammershøi. I utställningen ingick också verk från Göteborgs konstmuseums samlingar. Även tre målningar av Anna och Michael Ancher, som visades i Fürstenbergska galleriet, var inlån från Den Hirschprungske Samling och Skagens Museum.

FRIDA KAHLO & DIEGO RIVERA

Verk ur Jacques and Natasha Gelman Collection of Mexican Art

23 oktober 2011–22 januari 2012

Antal verk: 41

Antal långivare: 1

Långivare var Jacques and Natasha Gelman Collection of Mexican Art genom The Vergel Foundation, New York.

STEN A OLSSONS KULTURSTIPENDIUM 2011

Henrik Håkansson

3 december 2011–29 januari 2012

Antal verk: 5 (insektsmålningar, installation med vindtunnel, fotografier och videofilm)

Antal långivare: 1

Långivare var konstnären.

STENA 15

Sten A Olssons Kulturstipendium 1996–2011, Jubileumsutställning

3 december 2011–19 februari 2012

Deltagande konstnärer: 8

Antal verk: 74

Antal långivare: 10

Inlån gjordes från Läns museet Gävleborg i Gävle, Hasselbladstiftelsen, Sten A Olssons Stiftelse för Forskning och Kultur i Göteborg samt Galleri Andrén-Schiptjenko, Galerie Nordenhake och Galleri Magnus Karlsson i Stockholm, privata långivare och företag. Övriga verk lånades in direkt från konstnärerna.

LAURIE SIMMONS

3 mars–20 maj

Antal verk: 59 fotografier, 5 skulpturer, 1 video

Antal långgivare: 3

Långgivare var Salon 94, New York, Wilkinson Gallery, London, privat samlare samt konstnären.

SURROUNDING BACON & WARHOL

17 mars–12 augusti

Deltagande konstnärer: 22

Antal verk: 34

Antal långgivare: 2

Långgivare var Astrup Fearnley Museet, Oslo och Moderna Museet, Stockholm. I utställningen visades även verk från Göteborgs konstmuseums samlingar.

A, B, SE!

Barnboksbilder från Göteborgs konstmuseums samlingar

13 juni–4 november

Deltagande konstnärer: 6

Antal verk: 59

Antal långgivare: 2

Inlån från en av konstnärerna, resterande verk ur Göteborgs konstmuseums samlingar. Föremål lånades in från Göteborgs stadsmuseum och Göteborgs Naturhistoriska Museum.

KLARA KRISTALOVA

1 september 2012–3 februari 2013

Antal verk: 49 skulpturer, 103 teckningar, collage och akvareller, samt två skissböcker

Antal långgivare: 19

Inlån från APT (Artist Pension Trust), Köln, Alison Jacques Gallery, London, The Zabłudowicz Art Trust, Middlesex, Emmanuel Perrotin Gallery, Paris, Moderna Museet, Bonniers Konsthall och Galleri Magnus Karlsson, Stockholm, 11 privata långgivare från Sverige och utlandet samt konstnären. I utställningen visades även verk från Göteborgs konstmuseums samlingar.

I DIALOG MED SAMLINGARNA

Eliana Ivarsdotter Haddad

5 oktober–25 november 2012

Antal verk: 1

Antal långgivare: 1

Långgivare var konstnären.

I DIALOG MED SAMLINGARNA

Jesper Norda

5 oktober–25 november 2012

Antal verk: 1

Antal långgivare: 1

Långgivare var konstnären.

AUGUST STRINDBERG

24 november 2012–24 februari 2013

Antal verk: 5 målningar, 57 fotografier

Antal långgivare: 4

Långgivare var Strindbergsmuseet, Stockholm samt tre privatpersoner. I utställningen visades även verk från Göteborgs konstmuseums samlingar.

STEN A OLSSONS KULTURSTIPENDIUM 2012

Per Agélii, Mattias Nilsson och Cajsa von Zeipel

8 december 2012–3 februari 2013

Deltagande konstnärer: 3 (I Mattias Nilssons del av utställningen visades också konstverk av Erik Jeor och Martina Hoogland Ivanow som båda var inbjudna av Mattias Nilsson.)

Antal verk: 10

Antal långgivare: 2

Långgivare var Västerås konstmuseum, Andréhn-Schiptjenko, Stockholm samt utställande konstnärer.

I övriga tillfälliga utställningar visades konstverk ur Göteborgs konstmuseums samlingar.

TURNÉ

Jan Lööf – bildmakaren visades på Dunkers kulturhus i Helsingborg 7 september 2012–13 januari 2013.

UTLÅN

Intresset för att låna verk från Göteborgs konstmuseum är fortsatt stort i jämförelse med föregående år, då museet märkte av ett ökat intresse från framför allt utländska museer. De flesta av dessa utlån har varit till vandringsutställningar i Europa vilka visats på stora institutioner. Låneperioden kan vara lång men Göteborgs konstmuseums verk får också internationell uppmärksamhet.

Det har skett en ökning av utlån till närliggande institutioner i Västsverige. Röhsska museets utställning *Önd design* visar sju verk från Göteborgs konstmuseums samlingar.

Samarbetet med Den Hirschsprungske Samling och Skagens Museum, som inleddes 2011, har fortsatt under 2012. Göteborgs konstmuseum har lånat ut flera av sina mest betydande verk till stora utställningssatsningar i Sverige och Europa. Här kan *Edvard Munch. The Modern Eye*, den stora turnerande Munch-utställningen på Tate Modern och Munchmuseet i Oslo nämnas liksom Moderna Museets utställning *Picasso/ Duchamp. He was wrong* där Göteborgs konstmuseums verk *Halmhatten* utgjorde det ena av två inlån till utställningen.

Förteckning över utlån av konst

Område	Låntagare	Föremål
Göteborg och Västsverige	8	20
Stockholm	6	8
Övriga Sverige	5	69
Utland	11	11
Totalt	31	114

Göteborg och Västsverige

Mjellby Konstmuseum, Halmstad: *Berit Lindfeldt; Surrealistiska ting; Nils von Dardel. I skuggan av dandyn.* Bohusläns Museum & Konsthall, Uddevalla: *Meta Isaeus Berlin; Roj Friberg.* Borås Konstmuseum, Borås: *Ulf Rahmberg. Lustarnas trädgård och civilisationens nedräkning; Helene Billgren. The End.* Röhsska museet, Göteborg: *Önd design.*

Stockholm

I likhet med tidigare år har Moderna Museet, Prins Eugens Waldemarsudde, Nationalmuseum och Liljevalchs konsthall lånat verk till ett flertal utställningar. Bonniers konsthall lånade in ett verk i det gemensamma utställningsprojektet *Klara Kristalova*.

Moderna Museet: *Picasso/Duchamp. He was wrong*

Prins Eugen Waldemarsudde: *Eugène Jansson. Blå skymning och nakna atleter*

Nationalmuseum: *Drivet och överdrivet – om karikatyren i Sverige*

Liljevalchs konsthall: Jarl Ingvarsson; August. *En djefla utställning*

Bonniers konsthall: *Klara Kristalova*

Övriga Sverige

Malmö Konstmuseum: *Carl Fredrik Hill. Maximus pictor*

Moderna Museet, Malmö: *CO Hultén. Oron och begäret*

Ystads konstmuseum: *Sånt som händer*

Skissernas museum, Lund: *Moln/Clouds*

Säfstaholms slott, Vingåker: *Se mig!*

Utland

Tate Modern, London: *Edvard Munch. The Modern Eye*

Tate Liverpool, Liverpool: *Turner, Monet, Twombly. Later Paintings*

Staatsgalerie Stuttgart, Stuttgart: *Monet, Twombly. Later Paintings*

Van Gogh Museum, Amsterdam: *Dreams of Nature. Symbolism from Van*

Gogh to Kandinsky

National Galleries of Scotland, Edinburgh: *Van Gogh to Kandinsky. Symbo-*

list Landscape in Europe 1880–1910

Ateneum, Helsingfors: *52 själar. Symbolismens landskap 1880–1910*

Groninger Museum, Groningen: *Nordic Art. The Modern Breakthrough* (ut-

ställningen visas på Kunsthalle der Hypo-Kulturstiftung i München under 2013)

Statens Museum for Kunst, Köpenhamn: *Hammershøi og Europa; Krøyer –*

i internationalt lys

Kunsthalle der Hypo-Kulturstiftung, München: *Hammershøi und Europa*

Aarhus Kunstmuseum, ARoS, Århus: *Modernisme, maleriets fornyelse*

Nasjonalmuseet, Oslo: *Christian Krohg. Bilder som griper*

BILDUTLÅN

Totalt lånades 103 bilder ut 2012, en siffra som ligger i paritet med tidigare år med undantag av 2011 då 173 bilder lånades ut. Anledningen till det höga antalet bildutlån under 2011 beror främst på att internationella institutioner använde museets bilder för marknadsföring av utställningar. I övrigt ökar förfrågningar om att använda bilder digitalt.

DEPOSITIONER

Sedan drygt ett sekel driver Göteborgs konstmuseum en depositionsverksamhet i främst kommunala lokaler. Konsten finns deponerad på ett åttiotal olika platser och antalet verk uppgår till cirka 900. Konstverken är sådana som normalt inte visas i museets publika samlingar men som i och med depositionsverksamheten får möjlighet att möta en publik. Göteborgs konstmuseum hyr sedan 2000 även ut konst till företag, för närvarande fyra. Detta görs enligt en årlig tariff om 2 500 kr per originalverk samt 500 kr per grafiskt blad.

Depositionsverksamheten har av resursskäl varit lågprioriterad sedan mars 2010 då föregående ansvarig intendent avgick med pension. Fram till september 2012 låg ansvaret för verksamheten istället på föremålsregistratorn. Under 2012 tillsattes en halvtidstjänst med renodlat ansvar för depositionsverksamheten, vilket inneburit en nysatsning på verksamheten. Ett omfattande inventerings- och dokumenteringsarbete har påbörjats. Den depositionsansvarige har nu också ett pedagogiskt uppdrag att informera om verken i samband med nyhängning och inventering. En kamera inköptes under året för att underlätta inventering och dokumentation.

Under året hängdes 24 nya verk som långtidslån och 40 togs tillbaka till museet. Utöver detta tillkommer ett antal omflyttningar av konstverk på olika depositionsställen.

Avslutade depositionsärenden under 2012:

- Gatubolaget
- Härlanda församling

TEKNIK OCH SÄKERHET

Teknikerna hänger fasta och tillfälliga utställningar, vilket i många fall innefattar större tekniska installationer och tillfälliga ombyggnationer, ommålning, ljussättning, AV-teknik, montering av texter med mera. Även vid in- och utlån och depositionsärenden medverkar tekniker. Enheten för teknik och säkerhet är också delaktig i utveckling av lokalernas användbarhet och säkerhet.

UTSTÄLLNINGAR

Under året har museets tekniker arbetat med tretton utställningar av varierande storlek, varav nio med vernissage 2012. Årets största utställning, *Surrounding Bacon & Warhol*, krävde särskilda insatser. Några av verken kunde av storleksskäl inte tas in i byggnaden på sedvanligt sätt utan krävde särskild logistisk planering. Den scenografiskt utformade utställningen *Jan Lööf – bildmakaren*, med möbler, modeller, bildtapeter och mindre rum, demonterades för turné. *Frida Kahlo & Diego Rivera. Verk ur Jacques and Natasha Gelman Collection of Mexican Art* nedmonterades och packades. I rummen på våning sex, där sistnämnda utställning visades, har verk ur samlingen åter hängts på plats. Under året har också några särskilt tunga eller på annat sätt svårhanterliga verk installerats. Det gäller Monika Larsen Dennis marmorskulptur *Kysen* i Skulpturhallen samt Stenastipendiaterna Cajs von Zeipels och Per Agéliis verk i Skulpturhallen och Sergelgången respektive i och utanför entrén.

FASTIGHET

Enheten var delaktig i planering och byggnation av den vägg mellan nedre och mellanetaget som uppfördes vid årets början. Under året har även kontorslokaler på andra våningen renoverats. Utvidgning och ombyggnation av museibutiken, vilken kommer att ta tidigare utställningslokalen Stenasalen i anspråk, har påbörjats. Falkhallen bytte i sammanhanget namn till Stenahallen. Det gamla kaféet har byggts om till lunchrestaurangen Mr. P, med utvidgad yta och uteservering samt en ytterdörr mot Götaplatsen.

Under året bildades en säkerhetsgrupp i Kulturförvaltningen för utbyte i säkerhetsfrågor. Tillsammans med fastighetsägaren Higab och Göteborgs Energi har en riskmanual och en akutpärm tagits fram.

RJ-PROJEKTET

Under året har museets tekniker medverkat vid nedtagning och flyttning av konst för att assistera inom infrastrukturprojektet Tillgängliggjord beståndsdatabas, som bedrivits under 2011–2012 med medel från Riksbankens Jubileumsfond i syfte att

digitalisera samlingarna och tillgängliggöra dem via nätet. Dessa insatser utgör en motfinansiering från museets sida för att säkerställa projektets genomförande.

UTHYRNING/EVENT

Enheten för teknik och säkerhet sköter verksamheten med lokaluthyrning vid föredrag, fester och andra event. Under året har ett flertal större och mindre event och uthyrningar, däribland Stena A Olssons Stiftelse För Forskning och Kulturs årliga stipendieutdelning, ägt rum. Dessa evenemang i konstmuseets lokaler innebär intäkter för museet och bidrar till att göra Göteborgs konstmuseum till en attraktiv och välkänd institution i Göteborg.

ÖVRIGT

I enhetens uppdrag ingår arbete med tillgänglighetsdatabasen TD2, där Göteborgs Stad är pilotkommun.

MILJÖARBETE

Göteborgs konstmuseum har som målsättning att medverka till en hållbar utveckling genom att minimera miljöpåverkan. Museet har under året aktivt arbetat med miljöfrågor. Museichefen och miljöombudet har genomfört en miljöron d. I början av året utarbetades en handlingsplan för miljöarbetet i samråd med personalen.

VÄNFÖRENINGAR

KONSTMUSEETS VÄNNER

Föreningen Konstmuseets Vänner i Göteborg bildades 1942 och stöder museet genom inköp efter förslag från museet. Föreningens årsmöte ägde rum den 26 mars. Den 12 oktober firades föreningens 70-årsjubileum bland annat med att Annika von Hausswolffs fotografi *Spöke* (2000) samt Monika Larsen Dennis *Kysse n* (2005) skänktes till museet. Under året hölls kurser för vänföreningens medlemmar där museipersonal föreläste (se rubriken Evenemang).

Vänföreningen har under året anordnat en rad förhandsvisningar och vänträffar, varav flera vid Göteborgs konstmuseum. Föreningen har även genomfört flera resor i Sverige och utomlands.

BARNBOKSBILDENS VÄNNER

Barnboks bildens Vänner (BBV) är en ideell vänförening till Göteborgs konstmuseum som arbetar för att öka kunskapen om barnboks illustrationer. Under tjugo år har föreningen donerat originalillustrationer till museet och samlingen omfattar idag över tvåtusen barnboksbilder av ett sextiotal nordiska konstnärer. Museets intendent för samlingar ingår i styrelsen.

Föreningen har under året haft flera möten och aktiviteter. I samband med årsmötet den 13 mars på Göteborgs konstmuseum föreläste fil dr Ulla Rhedin om årets ALMA-pristagare under rubriken ”Shaun Tan, en virtuos bildskapare i tiden”. Dessutom visades hans Oscarsbelönade kortfilm *The Lost Thing*, som BBV tidigare donerat till museet.

På utställningen *A, B, Se! Barnboksbilder från Göteborgs konstmuseums samlingar* fanns barnboksbilder av sex barnboksillustratörer. BBV hade tidigare skänkt bilder av fyra av dessa konstnärer till museet.

På Bok- och Biblioteksmässan i Göteborg, som detta år hade Norden som tema, överlämnades Svein Nyhus bilder till boken *Snäll* som gåva till Göteborgs konstmuseum. Gåvan togs emot av museichef Isabella Nilsson.

Utöver nämnda gåvor skänkte BBV Anna-Klara Tidholms bilder till *Kaspers alla dagar* till museet.

RESOR

En gemensam personalresa till Kiel och Hamburg, med besök vid Hamburger Kunsthalle och Kunsthalle zu Kiel gjordes den 21–24 mars. Resan genomfördes med bidrag från Stena A Olssons Stiftelse för Forskning och Kultur.

En målad historia

Forskargruppen för projektet *En målad historia. Svenskt historiemåleri under 1800-talet* hade möte med Eva-Lena Bergström, Per Hedström och Carl-Johan Olsson från Nationalmuseum samt forskarna Tomas Björk, Peter Ericsson och Maria Görts, Nationalmuseum, Stockholm den 31 januari samt med projektgruppen från Nationalmuseum den 23 oktober. I gruppen från Göteborgs konstmuseum

ingår forskare Kristoffer Arvidsson, intendent Per Dahlström, enhetschef och intendent Anna Hyltze samt intendent Philippa Nanfeldt.

Forskare Kristoffer Arvidsson

Representation och regionalitet, seminarium vid Moderna Museet, Stockholm 21 september. Nordik, konstvetenskaplig konferens, Stockholm 24–28 oktober. Möten samt museibesök inom Sixten Strömboms stipendium, London 2–11 november (se bilaga). Möte med direktör Dag Sveinar vid F15 om eventuellt samarbete kring ett forskningsprojekt om Edvard Munch, Moss, Norge 12 december.

Konservator målerikonservering Malin Borin

Kurirresa till Åbo konstmuseum, Åbo 11–12 januari. Kurirresa till Staatsgalerie Stuttgart, Stuttgart och Von der Heydt-Museum, Wuppertal 30 januari–2 februari.

Kurirresa till Ateneum, Helsingfors 3–4 maj. Kurirresa till Van Gogh Museum, Amsterdam 17–18 juni. Kurirresa till Skagens Museum, Danmark 3–4 september. Kurirresa till Ateneum, Helsingfors 30–31 oktober. Nätverksmöte för MuseumPlus-användare, Livrustkammaren, Stockholm, 14 december. RAÄ, samlingsforum, Stockholm 29–30 november.

Intendent samlingar och forskningsledare Per Dahlström

Kurirresa till Aros, Århus, Danmark 26–28 mars. Kurirresa till Tate Liverpool 14–15 juni. Kurirresa till Kunsthalle der Hypo-Kulturstiftung, München 18–19 september. Resa till Astrup Fearnley museet i samband med invigningen av den nya museibyggnaden, Oslo 28 september. Möte med direktör Dag Sveinar vid F15 om eventuellt samarbete kring ett forskningsprojekt om Edvard Munch, Moss, Norge 12 december.

Vikarierande intendent bildrättsansvarig Maria Hallman

Kuirresa till Nasjonalgalleriet, Oslo 5–7 juni.

Enhetschef och intendent Anna Hyltze

Möte med Charlotta Jönsson, producent Dunkers kulturhus, och Martin Jämtlid, designer Jan Lööf-utställningen, Helsingborg 12 januari.

Besök på Fotografiska, planeringsmöte med Camilla Larsson, Bonniers Konsthall och konstnären inför utställningen med Klara Kristalova i september, Stockholm 30–31 januari.

Medverkan vid pressvisning och vernissage för Klara Kristalovas utställning på Bonniers Konsthall, Stockholm 24 april.

Invigningstalade i samband med vernissagen för *Jan Lööf – bildmakaren* på Dunkers kulturhus samt medverkade i personalvisning och specialvisning kring utställningen för allmänheten, Helsingborg 7–8 september. Seminariet Film och videokonst på museer och i samlingar, Borås konstmuseum, Borås 22 november.

Möte med Johan Magnusson, intendent Kristinehamns konstmuseum, och Martin Jämtlid, designer inför utställningsturnén för utställningen med Jan Lööf, Kristinehamn 17 december.

Konservator papperskonservering Maria Klauzner

Kurirresa till Kunsthalle Bielefeldt, Tyskland 16–17 januari.

Kurirresa till Museo Thyssen-Bornemisza, Madrid 23–25 januari.

Kurirresa till Nasjonalmuseet, Oslo 17–18 september.

Intendent pedagogik Philippa Nanfeldt

Kurirresa till Centre Pompidou, Paris 24–27 januari.

Kurirresa till Statens Museum for Kunst, Köpenhamn 22–23 maj.

Museichef Isabella Nilsson

Besök på konstmässorna Market, Supermarket samt Monopol, Stockholm 16–18 februari.

Studieresa med kulturförvaltningens lednings-grupp och kulturnämndens ledamöter, Berlin 31 januari–3 februari.

Besök på konstmässorna Armory och Volta, museerna Museum of Modern Art, Whitney Museum, New Museum samt gallerier, New York 6–11 mars.

Möte med respektive museichef för Thielska galleriet och Prins Eugens Waldemarsudde samt med konstnären Jukka Korkeila, Stockholm 19–20 april.

Besök på Galleri Weekend Berlin, involverande drygt 50 gallerier samt möten med samarbetspartners för kommande utställningar, Berlin 26–29 april.

Möte med museichef John Peter Nilsson, Moderna Museet Malmö 18 maj.

Besök på Ateneum i a a invigningen av utställningen med Helene Schjerfbeck samt möten med utställningsansvariga, museichef med flera inför utställningsturnén till Göteborgs konstmuseum, Helsingfors maj–1 juni.

A a vernissage på Matisseutställning och möte med museichef, Statens Museum for Kunst, Köpenhamn 13–14 juli.

Medverkan vid Moderna Museets paneldebatt angående samarbete kring forskningsprojektet *Representation och regionalitet. Genusstrukturer i fyra svenska konstmuseisamlingar*, Stockholm 21 september.

Deltagande vid invigning av ny museibyggnad för Astrup Fearnley Museet samt besök vid Nasjonalmuseum, Oslo 27–29 september.

Besök vid konstmässorna Frieze och Frieze Masters samt gallerier och möten i a a för kommande utställning, London 9–12 oktober.

Intendent utställningar Johan Sjöström

Besök vid Konstmuseet Ateneum inför samarbete kring utställningen *Helene Schjerfbeck*, Helsingfors 1–3 juni.

Documenta 13, Kassel 7–10 september.

Besök på fotomässorna Paris Photo, No Found, Off-Print, Paris 15–17 november.

Vikarierande föremålsregistrator Anders Svensson Nätverksmöte för MuseumPlus-användare, Livrustkammaren, Stockholm 14 december.

Seminariet Film och videokonst på museer och i samlingar, Borås konstmuseum, Borås 22 november.

Konservator målerikonservering Petra Waern

Kurirresa till Statens Museum for Kunst, Köpenhamn 26–27 januari.

Kurirresa till Ateneum, Helsingfors 30–31 januari.

Kurirresa till van Goghmuseet, Amsterdam 20–22 februari.

Kurirresa till Statens Museum for Kunst, Köpenhamn 17–18 juli.

Kurirresa till Skagens Museum 19–20 juli.

Kurirresa till Edinburgh Art Gallery 2–3 juli och 17–19 oktober.

Kurirresa till Moderna Museet, Stockholm 17–18 augusti.

Kurirresa till Mjellby konstmuseum 11 juni och 1 oktober.

Kurirresa till Tate Liverpool 30–31 oktober.

Årsmöte för Nordiska Konservatorsförbundet, Mariestad 3–4 maj.

Koordinator Britt-Marie Widén

Studiebesök på Bonniers Konsthall samt möte med assisterande curator Sarah Hansson inför utställningen *Klara Kristalova*, Stockholm 31 maj.

Kurirresa till Tate Modern, London 19–22 juni.

Kurirresa till Tate Modern, London 14–18 oktober.

Deltagande i European Registrars Conference 2012, möte med Nordiska nätverksgruppen samt styrgruppsmöte inför kommande konferens, Edinburgh 4–7 november.

FORTBILDNING

Informatör Malin Gustafsson och marknadsförare Malin Opperud

Studiebesök på Nationalmuseums marknadsavdelning, Stockholm 11–12 januari.

Inhousedagen, Stockholm 5–6 september.

Vikarierande intendent bildrättsansvarig Maria Hallman

Över minnesmuren. Upphovsrättsliga riktlinjer för arkiv, bibliotek och museer, kurs vid Västergötlands-museum, Skara 26 november.

Intendent pedagogik Philippa Nanfeldt samt konstpedagogerna Emma Alfredsson, Emelie Arendorff Runnerström och Emilie Zachrisson

Finsk färg och spanska erfarenheter, Nordiska Akvarellmuseet och nätverket Konstpedagoger i Väst, hel-dag med bland annat konstpedagogen Eulalia Bosch från Barcelona, Nordiska Akvarellmuseet, Skärhamn 16 april.

Intendent pedagogik Philippa Nanfeldt samt konstpedagogerna Katarina Jansson Hydén, Emma Alfredsson, Emelie Arendorff Runnerström, Freja Holmberg och Emilie Zachrisson

Perspektivlära och färglära, Anna Asklund, konstnär och bildlärare, Göteborgs konstmuseum 14 maj.

Samtliga konstpedagoger

Didaktik, metodik och pedagogik, Lars-Åke Kernell, lektor på Lärarhögskolan, Göteborgs Stadsmuseum 14 maj.

Intendent pedagogik Philippa Nanfeldt och konstpedagog Katarina Jansson Hydén

Delaktighet: Barns och ungas lika rättigheter till kultur (fokus på funktionsskillnader), nätverket kultursamordnare och museipedagoggruppen, arrangerat av Kulturförvaltningens barnkulturavdelning, Vann 4–5 juni.

Intendent pedagogik Philippa Nanfeldt och konstpedagog Katarina Jansson Hydén

Kultur + LGR 11 = sant, Göteborgs stadsmuseum 27 augusti.

Intendent pedagogik Philippa Nanfeldt samt konstpedagogerna Katarina Jansson Hydén, Emelie Arendorff Runnerström och Ylva Jonsson

Muntligt berättande, Göteborgs stadsmuseum 24 september.

Intendent pedagogik Philippa Nanfeldt

Kalla fakta, arrangerat av Barnkulturåret, Hammarkullens Folkets hus 1 och 2 november.

Möten med minnen, utbildning inför nationellt projekt riktat mot demenssjuka, Nationalmuseum, Stockholm 10 oktober.

Bemötande av vuxna med funktionsnedsättningar, Göteborgs Stadsmuseum 30 november.

Dessutom hölls interna seminarier i anslutning till konstpedagog- och värdräffar:

Om konservatorns uppdrag och metoder, Petra Waern, 2 april.

Om att arbeta med syntolkade visningar, Philippa Nanfeldt, 9 oktober.

Fotograf Hossein Sehatlou

Digital photography of museum objects, tvådagarskurs vid International Academic Project, London juni.

MEDARBETARE

Vid Göteborgs konstmuseum har följande personal varit anställd under 2012:

Ledning

Isabella Nilsson, museichef

Enheten för kommunikation

Helena Karlsson, enhetschef och administration

Malin Gustafsson, informatör

Bue Nordström, butiksassistent museibutiken

Malin Opprud, marknadsförare

Maggie Singer, reception

Julia Svensson, ekonom

Marie Wallgren, reception

Fredrik von Zweigbergk, butiksforestandare museibutiken, tjänstledig 50 procent februari–mars, 20 procent april–december

Timanställda i reception/butik: Emelie Arendorff Runnerström, Frida Bladby, Gabriel Castro, Christine Dahm, Stinne Folving, Maria Kultala, Gustav Lejelind, Alexander Lindblom, Johannes Nordholm, Panthea Pournoroozy, Mia Rådström, Isabella Samuelsson och Björn Westerlund.

Enheten för utställningar, samlingar och pedagogik

Anna Hyltze, enhetschef och intendent

Kalle Andersson, föremålsregistrator, tjänstledig maj 2012–januari 2013

Kristoffer Arvidsson, forskare

Malin Borin, konservator målerikonservering

Per Dahlström, intendent samlingar och forskningsledare

Maria Hallman, vikarierande intendent bildrättsansvarig

Freja Holmberg, vikarierande konstpedagog

Katarina Jansson Hydén, konstpedagog, tjänstledig november 2012–maj 2013

Maria Klauzner, konservator papperskonservering

Philippa Nanfeldt, intendent pedagogik

Eva Nygårds, intendent bildrättsansvarig, tjänstledig januari 2012–januari 2013

Eva Ranglin, bibliotekarie

Hossein Sehatlou, fotograf

Johan Sjöström, intendent utställningar

Susanne Stenbäcken, konservator, projektanställd

Anders Svensson, vikarierande föremålsregistrator

Petra Waern, konservator målerikonservering

Britt-Marie Widén, koordinators utställningar

Månads- eller timanställda konstpedagoger och/eller värdar: Emma Alfredsson, Emelie Arendorff Runnerström, Anna-Katharina Detert, Micaela Eriksson, Alexandra Herlitz, Freja Holmberg, Ylva Jonsson, Gustav Lejelind, Alexander Lindblom, Johannes Nordholm, Anna Persson, Sofia Trönnberg, Axel Wennerlund, Emilie Zachrisson och Josefine Östberg.

Enheten för teknik och säkerhet

Lennart Pettersson, enhetschef

Arne Bourghardt, tekniker

Daniel Landahl, tillsynsman

Solveig Lehtonen, tekniker

Anna Petters, föremålstekniker med depositionsansvar

Mats Pihlström, tekniker

Timanställd tekniker: Peter Altwang

FÖRÄNDRINGAR INOM MEDARBETARSTABEN

I samband med Surrounding Bacon & Warhol och Klara Kristalova har museet anställt konstvetare som värdar på månads- eller timbas.

Anna Petters anställdes under hösten på en nyinrättad tjänst på 50 procent som föremålstekniker med ansvar för depositioner.

Kristoffer Arvidsson, som tidigare under året varit anställd på 75 procent inom infrastrukturprojektet Tillgängliggjord beståndsdataas, övergick i december vid projektets slut på en tillsvidareanställning som forskare på 80 procent.

BOKSLUT

Göteborgs konstmuseum

Resultat (belopp i tkr)	Bokslut 2012	Budget 2012	Avvikelse	Bokslut 2011	Bokslut 2010	Bokslut 2009
Intäkter	26 180	22 869	3 311	26 696	22 388	23 098
<i>varav entréintäkter</i>	4 422	4 320	102	5 517	1 910	1 915
<i>varav statsbidrag</i>	2 165	2 165	0	2 165	2 315	2 708
<i>varav regionbidrag</i>	7 688	7 684	4	7 684	7 334	7 553
Kostnader	40 240	36 954	-3 286	38 618	33 490	35 110
Nettokostnad	14 060	14 085	25	11 922	11 102	12 012
Kommunbidrag	14 085	14 085	0	11 923	11 105	12 014
Resultat	25	0	25	1	3	2

Volym/nyckeltal	Utfall t o m dec 2012	Utfall t o m dec 2011	Utfall t o m dec 2010	Utfall t o m dec 2009
Volymtal, de vi är till för				
Antal anläggningsbesök	262 678	282 052	213 904	229 812
<i>varav verksamhetsbesök, totalt</i>	217 343	234 499	168 038	182 200
<i>varav verksamhetsbesök barn/unga</i>	45 659	51 524	24 911	29 355
Deltagare i pedagogiska aktiviteter, barn och unga	19 004	19 517	17 261	-
Öppethållande antal tim per vecka	42/49	42/45	42	42
Volym, verksamhet/processer				
Antal aktiviteter totalt, hemarena	1 310	1 281	1 197	1 540
<i>varav utställningar</i>	19	18	20	21
<i>varav pedagogiska aktiviteter, barn och unga</i>	782	794	696	908
<i>varav övriga aktiviteter</i>	509	481	485	617
Antal aktiviteter vid uppsökande verksamhet	25	12	4	6
Unika träffar på hemsidan	110 350	-	-	-
Uthyrning lokaler, antal timmar	108	170	-	-
Antal besökta kommuner	14	3	4	2
Nyckeltal, de vi är till för				
Nöjd kundindex 1)	-	75	-	77
Nyckeltal, verksamhet/processer				
Antal besök per årsarbetare	7 905	8 980	7 567	7 319
Antal besök per öppen timma	118	130	100	106
Kostnad per besök	54	42	51	52
Kostnad per öppen timma	6 305	5 416	5 101	5 487

- Ej direkt jämförbart mellan åren

Intäkterna var 3 311 tkr högre än ackumulerad budget på grund av ökade entréintäkter, ökad försäljning i butiken och ökade intäkter för uthyrningar av lokaler samt extra bidrag för utställningar.

Kostnaderna var 3 286 tkr högre än ackumulerad budget på grund av ökade utställningskostnader (som delvis täcktes med bidrag), oförutsedda försäkringskostnader för Surrounding Bacon & Warhol och butikens lageruttag, ökade personal- och bevakningskostnader för storutställningarna samt till följd av extra öppethållande på måndagar under sommaren.

Budgetramen har ökat och antal besökare har minskat i jämförelse med 2011 och därmed är kostnad per besök och per öppen timma högre.

Bilaga:

KONSTHÖST I LONDON RAPPORT OM STIPENDIERESA

2012 tilldelades forskare Kristoffer Arvidsson Sixten Strömboms resestipendium för en forskningsresa till London i syfte att besöka museisamlingar och utställningar samt för att knyta kontakter inom fältet museiforskning. Resan ägde rum den 2–9 november 2012. Här följer hans reseberättelse.

Mot bakgrund av min tidigare forskning vid Göteborgs konstmuseum, som till en betydande del haft en museologisk inriktning och berört hängningshistorik, museipedagogik, samlingar, donationer med mera, framstod London som ett angeläget mål för en studieresa. Här finns några av de första – och största – konstmuseerna. British Museum, som grundades ur Sir Hans Sloanes samlingar 1753, öppnade för allmänheten 1759 och innehåller samlingar från hela världen, är ett av de allra första. Som jämförelse kan nämnas att Musée du Louvre i Paris öppnade för allmänheten 1793.

Forskningsavdelningen vid Göteborgs konstmuseum instiftades 2008 genom medel från Sten A Olssons Stiftelse för Forskning och Kultur under tre år, innefattande medel för resor. Tillsammans med dåvarande forskningsledare Jeff Werner gjorde jag en forskningsresa till USA där vi bland annat studerade museiforskningens ställning. Vi fann då att kopplingen till universitetsutbildningar var särskilt stark med de många universitetsmuseerna med pedagogiskt upplagda samlingar.

När jag genom Sixten Strömboms stipendium fick möjlighet att bekanta mig med situationen i England kunde jag notera vissa skillnader. Museerna i England är fristående från universiteten. Däremot förekommer det rikligt med forskningssamarbeten mellan de stora museerna och universiteten. Det kan handla om att doktorander skriver om material som finns på museerna eller att museernas forskningsavdelningar söker medel ur statliga eller andra forskningsfonder för projekt där universitetsforskare medverkar; det förekommer även att man söker EU-medel.

MUSEER

Jag besökte National Gallery, Tate Britain och Tate Modern, British Museum och Victoria & Albert Museum samt några privatsamlingar och gallerier. Vad gäller statliga museer är det första man lägger märke till att de har fri entré, även om besökarna uppmanas att donera pengar. Det är också frivilligt att donera för audioguide, kartor och garderob (ibland är detta dock avgiftsbelagt). Det förekommer däremot att en särskild, och då ofta ganska hög, avgift tas ut för särskilda utställningar.

Den fria entrén innebär att det är många besökare i museerna. Föreställningen om museer som reservat för eliten kommer på skam. Här blandas samhällsklasserna. Den kontemplerande hållningen visavi konstverken störs förvisso av mängden besökare, å andra sidan har man en känsla av att kulturarvet kommer alla till del, inte minst skolelever. Särskilt på Victoria & Albert Museum och på British Museum var deras närvaro påtaglig. På V&A fanns ett särskilt rum med en barnanpassad utställning med montrar i barnhöjd. De statliga museerna i England lägger stor vikt vid sitt pedagogiska uppdrag. Här upplever jag att de kommit längre än vad vi gjort i Sverige. Audioguide är en självklarhet. Dessutom finns det rikligt med texter i utställningssalarna, dels texter som presenterar de enskilda rummen och deras samlingar och dels kortare texter om enskilda verk. Det innebär att det finns goda möjligheter att orientera sig och förstå det som visas, men också att fördjupa sig för den som redan har vissa förkunskaper. Texterna är i regel monterade bredvid verken på etiketter eller bakom plexiglas.

På de stora museerna är det förstås de omfattande samlingarna som står i fokus, men det görs också utställningar med material ur samlingarna eller med inlån. På British Museum visades en välgjord utställning med spansk grafik och teckningar från renässansen till Goya. På Tate Britain visades den omfattande utställningen *Pre-Raphaelites. Victorian Avant-Garde*. Möjligen kunde man här önska sig att titelns anspelning på avantgarde skulle ha behandlats mer ingående, liksom att rörelsen på ett tydligare sätt satts i sitt sociala, politiska, kulturella och teknikhistoriska sammanhang. Utställningen drog mycket publik men vid mitt besök var det en

påfallande koncentration av äldre besökare. Samtidigt pågick en utställning med de nominerade för Turnerpriset. På museet visades även en utställning med måleri av Howard Hodgkin (f. 1932). Generellt var det svårt att bedöma hängning på Tate Britain på grund av pågående ombyggnad. Mest framträdande är den mycket omfattande Turnersamlingen med måleri, akvareller, teckningar och grafik som upptar en stor del av museet. Det var även givande att ta del av den brittiska konsten och hur engelsmännen själva visar och skriver sin konsthistoria. Många av namnen i denna är okända för en svensk publik.

På Tate Modern – inrymt i en gammal kraftstation med en stor turbinhall som nav – visades en utställning med två fotografer: amerikanen William Klein och japanen Daido Moriyama. Utställningen var delad i två delar som speglade varandra, även rent konkret i hur utställningsarkitekturen var utformad. Förutom fotografier innehöll utställningen fotoböcker samt filmer och målningar av Klein. Besökaren leddes genom de två delarna i en snitslad bana för att ledas ut i en butik som enbart sålde produkter till denna utställning.

De statliga brittiska museerna har kommit långt vad gäller pedagogik och service till allmänheten men det finns också en annan sida av verksamheten nämligen den kommersiella. Biytor som butiker, caféer och restauranger har fått allt större utrymme. Särskilt på Tate Modern var detta framträdande. Detta har också att göra med museernas finansiering. England genomlever en ekonomisk kris som resulterat i omfattande neddragningar på kulturen. Museerna måste då finna andra sätt att dra in pengar. Konstmuseernas kostnader för bevakning, konservering, klimat, magasinering, transporter, inlån med mera har ökat kraftigt de senaste decennierna och kräver också stärkt finansiering. För att attrahera sponsorer krävs publikdragande utställningar som i sin tur är kostsamma att producera.

National Gallery har en samling av absolut världsklass. Några av konsthistoriens mest kända verk, som Jan van Eycks *Arnolfinis bröllop* (1434) och Diego Velázquez *Rokeby Venus* (1647–1651), finns här tillsammans med verk av Rafael, Leonardo, Michelangelo, Rembrandt, Goya, Monet, van Gogh med flera. Här finns några av Rembrandts finaste

verk. Av de gamla mästarna finns ofta ett helt rum. I den gedigna men portabla *Companion Guide* presenteras samlingen med färgbilder och utmärkta texter av Erika Langmuir. Tate Modern säljer en handbok i större format som lägger vikten vid bilderna. Tate Britain hade däremot endast en bildbok.

Ur mitt perspektiv som forskare vid Göteborgs konstmuseum är det intressant att jämföra våra samlingar. Den stora samlingen vid National Gallery ger perspektiv på den mindre samlingen i Göteborg. Många av de gamla mästare som finns representerade med ett verk i Göteborg är här representerade med en hel kropp av verk, till exempel ter Brugghen, Bueckelaer, Canaletto, van Dyck, van Goyen, Rembrandt, Rubens och Zurbarán.

British Museum är av ett närmast oöverblickbart format. Samlingarna spänner inte bara över stora tidsspänn utan geografiskt också över hela världen. Här finns en större del av Parthenonfrisen från Akropolis i Aten samt skulpturer från tempelgavlarna på Parthenontemplet. Historien om hur frisen kom till London presenteras i texter. I tider där repatriering diskuteras är äganderätten till Parthenonfrisen förstås en känslig fråga. På British Museum finns även stora egyptiska samlingar med en liknande, kolonial historia.

Även Victoria & Albert Museum är svåröverblickbart med sina omfattande samlingar av design, konsthantverk, mode, arkitektur men också bildkonst. Gipssamlingen är en intressant rest från 1800-talet, en tid då kopior var högre värderade än idag. Att ha gipsavgjutningar av Trajanuskolonnen i Rom och medeltida kyrkodetaljer som Santiago de Compostelas portik sågs då som ett värdefullt studiematerial men betraktas idag kanske mest som en kuriositet. Detta säger något om museernas historiska utveckling. Delar av samlingarna tenderar att bli omoderna medan andra plötsligt får ett ökat intresse och värde. Som konstforskare är det förstås givande att ta del av Rafaels skisser till gobelängerna som skildrar Petrus och Matteus liv. På V&A finns också några fina verk av John Constable och J M W Turner.

Den största överraskningen på resan var dock ett par privatsamlingar: Courtauld Gallery och Wallace

Collection. Båda dessa samlingar imponerade med sin höga kvalitet.

Courtauld Gallery är ett museum inhyst i Somerset House. Samlingen består av en rad donationer och testamentariska gåvor från 1800- och 1900-talets ledande engelska konstsamlare, som Samuel Courtauld och greve Antoine Silern. På gatuplan finns verk från tidig renässans. På andra våningen finns barockmåleri samt verk av brittiska 1800-talsmålare som Reynolds och Gainsborough men också verk av Goya. På översta våningen kan man ta del av tidigt modernistiskt måleri: postimpressionism, expressionism, kubism, konstruktivism med mera. Mest iögonfallande är ändå impressionistsamlingen som inte bara innehåller verk av de mest kända konstnärerna som Monet, Renoir, Cézanne, Gauguin och van Gogh utan också framstående verk av desamma. Ett rum ägnas Cézanne med landskap och porträtt. I museets samling finns också Manets sista stora verk, *En bar i Folies-Bergère* (1882) – en målning som gäckat konsthistorikerna med sin motsägelsefulla rumskonstruktion med speglingen i bakgrunden: kvinnan bakom bardisken möter betraktaren frontalt men reflekteras snett bakifrån i spegeln rakt bakom henne. Här finns också ett självporträtt av van Gogh med avskuret öra samt några av Gauguins finaste verk från Tahiti.

Wallace Collection är från början en privatsamling inhyst i ett palats men numera ett nationellt museum. Samlingen är intressant som jämförelse till Fürstenbergska galleriet, också det en privatsamling men sedan 1902 inkorporerad med Göteborgs Museum (sedan 1925 i Göteborgs konstmuseum). Samlingen byggdes upp under 1700- och 1800-talet av de första fyra markiserna av Hertford och Sir Richard Wallace, son till den fjärde markisen. Den testamenterades till den brittiska staten av Sir Richard Wallace’ änka, Lady Wallace, 1897. I Wallace Collection finns inredningen kvar med sidentapeter i olika färger, möbler, rustningar, porslin, bokilluminationer, skulpturer och målningar. I konstsamlingen återfinns verk av Canaletto, Frans Hals, Rembrandt, Tizian och Velázquez. Av Rembrandt finns ett porträtt av sonen Titus. Ett annat känt verk är Hals *Den skrattande kavaljeren* (1624).

National Portrait Gallery, bakom National Gallery,

förfogar över en kvalitetsmässigt ojämn men historiskt intressant samling. Den innehåller konst från tidig renässans till nutid. Här finns några kända porträtt av Elizabeth I med flera regenter samt verk av David Hockney, Graham Sutherland, Gainsborough och Reynolds. Bland de avporträtterade finns brittiska kungligheter, politiker, militärer, vetenskapsmän och kulturpersonligheter. Den realistiska stilen, som är särskilt starkt företrädd i England, är här mycket framträdande.

ÖVRIGA UTSTÄLLINGSBESÖK

I det galleri- och konsthandelstäta området St. James finns det anrika Marlborough Fine Art som visade en utställning med nya verk av den brittiske målaren Frank Auerbach (född 1931). Auerbach arbetar i en figurativ tradition med ett expressivt formspråk, emellanåt mycket pastost. Född i Berlin av judiska föräldrar skickades han till London 1938. Hela hans familj utplånades i Förintelsen. Efter kriget studerade Auerbach konst och började teckna och måla de många byggarbetsplatserna i London. Det var en tid när staden återuppbyggdes efter Blitzen. Auerbach har därefter fortsatt att skildra stadsmiljöer i Camden där han bor och arbetar, samt att arbeta med porträtt och figurstudier.

Det var intressant att se Auerbachs senaste arbeten, utförda i en mindre pastos stil än tidigare. Auerbach har kallats expressionist men mer än att ge uttryck åt inre stämningar handlar hans bilder om att försöka beskriva omgivningen i ett rytmiskt och energifullt måleri som återspeglar dess visuella kaos. Han associeras ofta med vännerna Francis Bacon och Lucian Freud. Även om det finns likheter dem emellan är skillnaderna likväl uppenbara. Bacon är mer konstruktiv och surrealistisk, Freud mer realistisk. Auerbach har då mer gemensamt med en annan generationskamrat, målaren Leon Kossoff. Den svenske konstnär som ligger närmast till hands är Evert Lundquist men generellt framstår den figurativa, brittiska måleritraditionen som tämligen obekant i Sverige. Undantaget Bacon, som visades på Göteborgs konstmuseum 2012, har inga utställningar gjorts med dessa målare i Sverige. Intressant nog visades Lucian Freuds etsningar på Courtauld

Gallery under mitt Londonbesök. Etsningarna är en donation från Auerbach och innefattar bilder som han fått i gåva av den nyligen avlidne Freud. På Tate Britain visades ett verk av Auerbach respektive Freud och på Tate Modern ett av Kossoff respektive Bacon, vilket visar vilken grundmurad ställning dessa konstnärer har i den brittiska konsten under efterkrigstiden.

Queens Gallery i Buckingham Palace är ett mindre museum där den kungliga konstsamlingen exponeras. Under mitt besök visades en utställning med tysk konst från Dürer till Holbein med bland annat Dürers kopparstick, etsningar och trästick.

Utöver dessa museer besökte jag även några gallerier för samtida konst. På Serpentine Gallery visades en utställning med den tyske konstnären Thomas Schütte, med skulpturer, fotografier och verk på papper. På Gagosian Gallery visades en postum utställning med den österrikiske konstnären Franz West med skulpturer, målningar och collage. Båda konstnärerna har varit betydelsefulla i postmodernismens förändrade konstbegrepp; Schütte genom mötet mellan skulptur och fotografi, West genom sina skulpturer i billiga material och grälla färger. På Institute for Contemporary Art visades en stor utställning med den norske och numera världskände konstnären Bjarne Melgaard.

MÖTEN

Marika Spring, forskningsledare vid National Gallery, berättade under ett möte om forskningen vid museet. Det finns ingen separat forskningsavdelning vid National Gallery. Istället för särskilda forskartjänster forskar intendenterna inom sina tjänster. Det sker även samarbete med universitet. National Gallery söker externa forskningsmedel från forskningsfonder och från EU till dessa. Museet har formulerat en forskningspolicy där vissa områden prioriteras. Forskningen publiceras i utställningskataloger, resonerande kataloger över olika delar av samlingen och specialpublikationer vilka ges ut på museets förlag. Vid utformandet av resonerande kataloger samarbetar intendenterna nära med konservatorer. Forskningsinriktningen på National Gallery ska förstås i relation till samlingens karaktär; samlingen innehåller främst äldre konst där konservatoriska aspekter är viktiga.

Ph.D. Christopher Griffin på Tate Britain berättade om museets forskningsavdelning som består av omkring sju forskare ledda av professor Nigel Llewellyn. Tates forskningsavdelning lägger mycket tid på att skriva ansökningar om forskningsanslag. De bedriver återkommande samarbetsprojekt med universitetet. Bland annat skriver doktorander om museets samlingar eller bedriver forskning inför kommande utställningar. Alla publikationer publiceras fritt på nätet. Forskarna skriver däremot inte i utställningskatalogerna, som helt redigeras av curatorerna. Det förefaller vara en strikt arbetsfördelning mellan curatorer, som gör utställningar, och forskarna, som bedriver forskningsprojekt, även om samarbeten förekommer till en del utställningar.

Jag hade även ett möte med det svenska kulturrådet i London, Carl Otto Werkelid. Vi samtalade om museiforskningens ställning i England, svensk kultur i England, kulturskillnader, översättning med mera. Svenska ambassaden stöder utställningar med svensk konst och står också bakom olika kultursatsningar, bland annat översättning av svensk litteratur.

På Courtauld Gallery träffade jag doktoranden Yasmine Amartunga, som höll en föreläsning om Gauguin och hans föreställning om Tahiti som en ursprunglig, paradisisk värld som knappast stämde med verkligheten: missionärerna hade redan kommit till Tahiti när Gauguin anlände. Han målade sin (och Frankrikes) fantasi om Tahiti. Amartunga skriver sin avhandling vid Courtauld Institute om hur konservatoriska aspekter påverkar vår uppfattning om modernisternas verk, bland annat utifrån Ad Reinhardts måleri.

Jag träffade även Maria Stenfors, som driver Maria Stenfors Gallery i London.

MUSEIFORSKNING I LONDON

Museiforskningen är väl utvecklad i England även om den inte alltid är så synlig på museernas webbplatser. Dock finns det exempel, som med Tate Britain, på att all forskning görs tillgänglig online. Överlag genomsyras den brittiska kultursektorn av tanken om att ge tillbaka till publiken; tillgänglighet är ett ledord. Man kan förvänta sig att stora museer som British Museum, V&A, Tate Britain och National Gallery har stora forskningsavdelningar, vilket också är

fallet med samtliga utom National Gallery där forskningen är integrerad i övrig verksamhet och bedrivs av intendenten och konservatorer snarare än särskilda forskare. Påfallande är annars att museerna arbetar med många och stora samarbetsprojekt med universitetet och att de ägnar mycket tid åt forskningsansökningar till nationella forskningsstiftelser samt av EU-medel. Några av de svårigheter att integrera forskning med övrig museiverksamhet som jag har erfarenhet av från svenska förhållanden stötte jag på även här, bland annat med de olika traditioner som finns inom museer respektive universitet. Museerna är mer material- och produktionsinriktade, universitetet mer teoriorienterade. I mötet mellan dessa traditioner och förhållningssätt kan, i bästa fall, nya intressanta perspektiv och resultat framträda. Museiforskningen har fått en stärkt ställning i Sverige de senaste åren, inte minst genom den forskningsavdelning som inrättades vid Göteborgs konstmuseum 2008. Trots detta finns idag endast två konstmuseer med forskningsavdelning: Nationalmuseum i Stockholm och Göteborgs konstmuseum. Sverige ligger efter England vad gäller museiforskningens omfattning, fördjupning, helhetsgrepp om samlingarna samt med uppgiften att föra ut forskningen, inte bara i resonerande kataloger och forskningsrapporter utan i museernas hela publika verksamhet, från texter i utställningar till guideböcker, visningar och audioguiden.

Kristoffer Arvidsson